

တၢ်မၤဆူၣ်လၢကမၤအၢတၢ်

တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢအဟဲအိၣ်ထီၣ်ခီၣ်ဖျါထံကီၢ်တၢ်ပၤတၢ်ပြးကီၢ်ကးကရၢ (SAC) အတၢ်မၤဆူၣ်လၢတၢ်ဖီၣ်ထၢန့ၢ်
ဆူၣ်သုး ဒီး တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤကဲသုးသဲစးတၢ်ဘျၢ၊ ဖဲကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤ (လၢယနူၤအါ
ရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ် - လၢဖျၢတြုၤအါရံၤ ၂၀၂၅ နံၣ်)

လံာ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ
လၢမ့ၢ် ၃၁ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်/ KHRG လံာ်ကတြုၤနီၣ်ဂံၢ်- 25-1-BP1

KHRG

ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝီၣ်ခွဲးယၢ်ကရၢၢ်

မၤနီၣ်မၤတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤဂ့ၢ်ဝီၣ်ခွဲးယၢ်ကရၢၢ်ပယီၤခီၣ်ဖျါသီပူၤ

၁. တၢ်ကတိၤလၢညါ

စးထီၣ်လၢပယီၤသးမိၤစီရိၤဟံးန့ၣ်ထံၣ်ကတိၤတၢ်ကမိၤလၢ ၂၀၂၁ နံၣ်လံၤလံၤန့ၣ်, စုကဝဲတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်လၢ ထံၣ်ကတိၤ တၢ်ပၤတၢ်ပြးကိၣ်ကးကရၢ (SAC) အသး ဒီးသးဖီၣ်စုကဝဲၤ ပၢ်ဆၢတၢ်အသးသ့ၣ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤ ဟံးဆူၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ ကတိၤ ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. SAC ဖီၣ်ဆူၣ်ဝဲထံၣ်ကတိၤ ဖိကမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢ ခူပူၤဝုၢ်ပူၤဒီးခိၣ်ကစၢ်ကျါ ဒ်သးကန့ၣ်လီၤကဲအဝဲသ့ၣ်အသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. SAC ဘိးဘၣ် ရၢလီၤစ့ၢ်ကိးလၢ ကစးထီၣ်သ့ၣ် ထံၣ်ကတိၤဖိတၢ်န့ၣ်လီၤကဲသးအ သဲစးတၢ်ဘျၢ ဖဲလၢဖျၢတြုၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. SAC အ တၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်သးဒ်အံၤန့ၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ဘၣ်သ့ၣ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဒီး သးလီၤသးကျဲလၢပုၤသ့ၣ်စၢ်သးဘိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အကျါ ဒီဖျိအဝဲ သ့ၣ်ကျဲးစးဃုၢ်ပူၤဖျဲးအသး လၢတၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်န့ၣ်လီၤကဲသးန့ၣ် လီၤ. ပယီၤသးအံၤမၤကမၤဝဲ ထံၣ်ကတိၤဖိကမုၢ်လၢကတိၤပယီၤမုၢ် ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အခွဲးအယၢ် အကလုာ်ကလုာ် အိၣ်လံၤအနံၣ်လၢအဆံတဖၣ်အဆံလံၤ ဒီးစးထီၣ်လၢအကွၢ်ဟံး ဆူၣ်ကဒီးထံၣ်ကတိၤတၢ်ကမိၤဖဲ ၂၀၂၁ နံၣ်လံၤလံၤန့ၣ် အတၢ် မၤကမၤထံၣ်ကတိၤဖိကမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အခွဲးအယၢ်ဟံးဒ်ထီၣ် ဒီးဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ ဒုဖိသဝီဖိသ့ၣ်တ ဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘျီဒ်ဒ်ဒ်မုၢ်လၢ တၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်အ ဝဲသ့ၣ်မုၢ်ချးန့ၣ် တၢ်ကမၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ ကကွၢ်မၤဆါပယွဲ ကဒါကွၢ်အနီၣ်ကစၢ်ဒ်ဝဲအတံၤသကိး, အဟံၣ်ဖိဃိဖိ ဒီးအဒူ ဖိသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်ပယီၤသးမိၤစီရိၤ သးဖိသ့ၣ်တဖၣ်မၤဝဲအ သးန့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် SAC ပညိၣ် ဒီးထၢဆူၣ်ဝဲသးလၢ ဒုဖိသဝီဖိလၢအအိၣ်လၢကတိၤပယီၤမုၢ်ထီၣ် ကလံၤထံးအပူၤသ့ၣ် တဖၣ်အကျါ ဒီဖျိသ့ၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအကျါအကျဲသ့ၣ် တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်, တၢ်မၤပျံၤမၤဖုး, တၢ်မၤလီၤမၤဆူၣ် တၢ်, ဒီးတၢ်မၤဆါပယွဲနီၣ်ခိၣ်ကွၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အဃိ မၤဘၣ်ဒ်ဝဲဒု ဖိသဝီဖိလၢအအိၣ်လၢကတိၤပယီၤမုၢ်ထီၣ် ကလံၤထံးအပူၤသ့ၣ်တ ဖၣ်အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဒီးအတၢ်လုာ်အိၣ်နီၣ်ခိၣ်သးသမူန့ၣ်လီၤ.

လံာ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအဝဲအံၤ ပၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်ကိတၢ်ခဲ ဒီးတၢ် တၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢဒုဖိသဝီဖိလၢအအိၣ် လၢလီၤကဝီၤပၢ် ပနီၣ် ကညီကိၢ်စၢ်ပူၤသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်လဲၤဒီဖျိကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲ ဒီဖျိ SAC အတၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်သး ဒီးအတၢ်စးထီၣ်သ့ၣ်တၢ်ထၢဆူၣ် သး အသဲစးတၢ်ဘျၢ စးထီၣ်လၢလၢယနူၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်လံၤ လံၤ တုၤလၢ လၢဖျၢတြုၤအါရံၤ ၂၀၂၅ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်တၢ်ဒုး သ့ၣ်ညါအံၤအိၣ်ထံးတဆၢဒ်န့ၣ် ပၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲး ယၢ်အတၢ်အိၣ်သးလၢကတိၤပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤ ဒီးကတိၤ ပယီၤတၢ်ထၢဆူၣ်သးအသဲစးတၢ်ဘျၢအဂီၢ်ဖုၣ်ကိၣ်ဖိန့ၣ်လီၤ. လံာ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါခဲဆၢဒ်တဆၢဒ်တခါ ပၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်

အုၣ်သးဘၣ်ထွဲ ကျိၤကျဲလၢ SAC သ့ၣ်ဒ်သးကထၢဆူၣ်သးလၢ ဒုဖိသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အကျါ, တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢအဟံးအိၣ်ထီၣ်လၢ လီၤကဝီၤပုၤတဝါအပူၤ, ဒီးတၢ်တၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢဒုဖိသဝီ ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲပုၤဃုၢ်ဒီး တၢ်လၢ SAC မၤဝဲဖဲ လၢဒုဖိသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၢ်လီၤဝဲအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကလုာ်ဘၣ်ထွဲ ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤကဲသးအခါ, ဒုဖိသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဘၣ်ဃုၢ် အိၣ်ကမ့ၢ်ဒ်သးကဟးဆုးတၢ်ထၢဆူၣ်သး, ဒီးတၢ်လၢအမၤဘၣ် ဒ်ဒုဖိသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်လုာ်အိၣ်နီၣ်ခိၣ်သးသမူ ဒီးနီၣ်သးအ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသး လံာ်တၢ်ဒုး သ့ၣ်ညါအံၤ ပၢ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိး ဝဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဒီးသဲစးအတၢ် ပဲာ်ထံၣ်နီၣ်ဖးဘၣ်ထွဲတၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ် ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးသ့ၣ်တဖၣ်လၢ လီၤကဝီၤ ဒီးထံၣ်ဂုၤကီၢ်ဂၤပုၤဘၣ်မူ ဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၂. တၢ်အိၣ်သးအတၢ်ပဲာ်ထံၣ်နီၣ်ဖး - တၢ်မၤဆါ ပယွဲလၢကတိၤပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤသ့ၣ် တဖၣ် ဒီးတၢ်ထၢဆူၣ်သး

စံၣ်စီၤန့ၣ်တၢ်အိၣ်သးဘၣ်ထွဲတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်လၢကတိၤပ ယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤ

စးထီၣ်လၢကတိၤပယီၤန့ၣ်တၢ်ဘျၢလၢ ၁၉၄၈ နံၣ်လံၤလံၤန့ၣ် ပ ယီၤသးမိၤစီရိၤအသးမၤဘၣ်ဒ်ဝဲဒုဖိသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အခွဲးအ ယၢ် ဒီဖျိ မၤဆါပယွဲဒီးဆီၣ်တၢ်မၤန့ၣ်ဝဲထံၣ်ကတိၤဖိကမုၢ် လၢ အအိၣ်လၢကတိၤပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.¹ စး ထီၣ်လၢ ၁၉၄၉ နံၣ်လံၤလံၤန့ၣ် စုကဝဲတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်ကဲ ထီၣ်ဝဲလၢ ပယီၤသးမိၤစီရိၤ ဒီးကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသးမုၢ် ဒ် (KNLA) လၢအမ့ၢ်ဝဲသးဖီၣ်စုကဝဲလၢ အအိၣ်လၢ ကညီဒီ ကလုာ်စၢ်ဖျိကရၢ (KNU) အဖီလၢ ဒီးလီၤကဝီၤသးဖီၣ်စုကဝဲၤ ပၢ်ဆၢတၢ်ကရၢအဂၤသ့ၣ်တဖၣ် အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. ပယီၤသး မိၤစီရိၤစးထီၣ်သ့ၣ်တၢ်လွံၢ်တၢ်သနူလၢ ၁၉၅၀ ဒီး ၁၉၆၀ နံၣ် သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ ဒ်သးကလုာ်ဒုၣ်သးဖီၣ်စုကဝဲသ့ၣ်တဖၣ် သု တဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဒုဖိသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤတဂ့ၢ် အ ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပယီၤသးမိၤစီရိၤတၢ်လွံၢ်တၢ်သနူအံၤအပူၤန့ၣ် ပၢ် ဃုာ်ဝဲတၢ်ဒွဲၣ်အူထီၣ်ဒုသဝီသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်မၤဟးဂီၤ တၢ်အိၣ် တၢ်အီ, ကသံၣ်ကသီ, ဒီးတၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်, ဒီး တၢ်မၤဆူၣ်သဝီဖိသးလီၤသးကျဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တ ဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤဘၣ်ဒ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒ်ဘျီပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်သဲ စးတၢ်ဘျၢ ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒ် ဘၣ်တၢ်တၢ်စၢၤမၤစၢၤပုၤဂ့ၢ်ဝီ တၢ်လိာ် ဘၣ်သဲစးတၢ်ဘျၢန့ၣ်လီၤ. ကျိၤကျဲသနူလၢပယီၤသးမိၤစီရိၤသ့

¹ KHRG, *Undeniable: War crimes, crimes against humanity and 30 years of villagers' testimonies in rural Southeast Burma*, December 2022.

ဝဲလၢ အတၢ်ဒုးထီၣ်ဒါပုၤပၢ်ဆၢတၢ်ဖိလၢကညီကီၢ်စၢ်အပူၤသ့ၣ် တဖၣ် စးထီၣ်လၢ ၁၉၇၀ နံၣ်တတံၤတုၤလၢ ၂၀၀၀ နံၣ်တတံၤ န့ၣ် ပၣ်ဃုာ်ဝဲတၢ်ထီၣ်ဒုးထီၣ်ကီၢ်ဖိကမၤသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ဖီၣ် ဆူၣ်, တၢ်မၤဆူၣ်မၤတၢ်လၢအပၣ်ဃုာ်ဝဲဒီးတၢ်မၤဆူၣ်ဒူဖိသဝီ ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ကမၤပျီထုးထီၣ်ကွံာ်မ့ၣ်ပီၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးလၢ ကကဲဝဲတၢ်ဒီသဒါ, တၢ်မၤဆူၣ်သုးလီၤသုးကျဲ, တၢ်မၤသံလၢတ ဘၣ်သဲစးတၢ်ဘျၢ ဒီးတၢ်မၤဆါပယွဲသ့ၣ်တဖၣ် လၢအတုၤထီၣ် ဝဲတၢ်မၤကမၤဒုးယၢကွီၢ်မ့ၣ် ဒီးကွီၢ်မ့ၣ်ထီၣ်ဒါပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိန့ၣ်ဆၢ န့ၣ်လီၤ.² ဖဲ ၂၀၁၂ နံၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်မၤဝဲတၢ်ပတုၤတၢ်ခးပတြီၤ ဒီးဖဲ ၂၀၁၅ နံၣ်န့ၣ် တၢ်မၤကဒီးအိၤအသီတဘျီန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ် ဂ့ၤဂ့ၤ ဖဲဆၢကတီၢ်တကွီၢ်ဝဲန့ၣ်အပူၤန့ၣ် ဒူဖိသဝီဖိလၢအအိၣ် လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤသ့ၣ်တဖၣ် တီၣ်ဖျါထီၣ် ဒီးဝဲတၢ်မၤဆါပယွဲသ့ၣ်တဖၣ် အကလုာ်ကလုာ်လၢအဝဲသ့ၣ် ဘၣ် ကွၢ်ဆၢမံၣ်ဝဲဒ်အမ့ၢ် တၢ်မၤသံလၢတဖိသဲစး ဒီးတၢ်မၤ ဆါပယွဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.³

ပယီၤသုးမိၤစိရီၤအံၤ တတူၢ်လိာ်ဝဲတၢ်ဟ့ၣ်မဲလၢ တၢ်မၤအိၤဖဲ လၢဒိၣ်စဲဘၣ် ၂၀၂၀ နံၣ် လၢအသန့ၤထီၣ်အသးလၢ ပုၤအါဂၤ တၢ်ဘၣ်သးဖိခိၣ်အစၢဘၣ်ဒီး ဖဲလၢဖျါတြီၤအါရီၤ ၂၀၂၁ နံၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဟံးဆူၣ်ကဒီး ထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤအသီ တဘျီ ဒီး ကိးလီၤအသးလၢထံကီၢ်တၢ်ပတၢ်ပြဲးကီၢ်ကးကရၢ (နစက- SAC) န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢ န့ၣ်လံၤလံၤန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်က့ၤစးထီၣ် သူကဒါဝဲတံၣ်လံာ်တံၣ်သန့ၤ ခိဖျါထီၣ်ဒုးဝဲဒူဖိသဝီဖိ ဒီးအဟံၣ် အဃီတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ဟံးလီၤတၢ်ဒီးကဘီယုၤ, ခးလီၤကျိးဒိၣ်, ဒွဲၣ်အူထီၣ်ဟံၣ်ဃီ သ့ၣ်တဖၣ်, ခးသံဒီးမၤသံဝဲသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်, ဒီးဒ်န့ၣ်အသိး ဖီၣ်ဆူၣ်ဒီးမၤဆါပယွဲဝဲသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဃီ ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုး ဒီးတၢ်ဘၣ်ဃုာ်မ့ၣ်ဟးဖျိးလၢလီၤကဝီၤပတၢ်ပနီၣ် က ညီကီၢ်စၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.⁴

တၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်သုး ဒီးတၢ်ထၢဆူၣ်သုးအသဲစးတၢ်ဘျၢလၢကီၢ် ပယီၤပူၤ

ကီၢ်ပယီၤတၢ်ထၢဆူၣ်သုးအသဲစးတၢ်ဘျၢအဆိကတၢ် လၢအ မ့ၢ်ဝဲထံကီၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤကဲသုးသဲစးတၢ်ဘျၢန့ၣ်, ဘၣ်တၢ်စးထီၣ် ကွဲးအီၤဖဲ ၁၉၅၅ နံၣ် ဘၣ်ဆၢတၢ်တဘိးဘၣ်ရၢလီၤ အီၤမူၤ မူၤနီၢ်နီၢ်လၢတၢ်ကသူၤအီၤနီၢ်တဘျီဘၣ်.⁵ ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ, တၢ်ဃီ ထံ သ့ၣ်ညါလၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘျီပုၤမၤတၢ်ဖိ

ကရၢ (ILO) ဖဲ ၁၉၉၈ နံၣ်န့ၣ်ပၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်အုၣ်သးသ့ၣ်တ ဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးပယီၤသုးဒီးသုးဖီၣ်စုကဝဲၤအဂၤလၢအမၤ သကိးတၢ်ဒီးပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ် ဖီၣ်ဆူၣ်သုးလၢကီၢ်ပ ယီၤ ဒီတဘျီညါအပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢတၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်အီၤသ့ၣ်တ ဖၣ်အကျါပၣ်ဃုာ်ဝဲဒီးဖိသ့ၣ် သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးတၢ်မၤဝဲတၢ်ဖီၣ်ဆူၣ် သုးဒ်အံၤ တအိၣ်ဒီးတၢ်ပၣ်လီၤဃာ်သဲစးတၢ်ဘျၢလီၤတၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကဘၣ်ကဲသုးတအိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.⁶ တၢ်ဖီၣ်ဆူၣ် သုးအံၤ စးထီၣ်ကဲထီၣ်အသးဖဲ တၢ်မၤဝဲတၢ်ဃုထီၣ် ဒိၣ်မိၣ်က ရၢၣ်စံၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဖဲ ၁၉၈၈ နံၣ် လၢအဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါ စ့ၢ်ကိးအီၤဒ် ၈၈၈၈ တၢ်ပူၤထီၣ်န့ၣ်လီၤ.⁷

ထံကီၢ်ဖိတၢ်န့ၣ်လီၤကဲသုးသဲစးတၢ်ဘျၢအံၤ ဘၣ်တၢ်ဘိးဘၣ် ရၢလီၤအီၤအဆိကတၢ်တဘျီလၢ ထံကီၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ဒီးတၢ် လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ကိၢ်ကးကရၢ (နအဖ-SPDC) ဖဲ လၢနီၣ်ဝုဘၣ် ၂၀၁၀ နံၣ်ဘၣ်ဆၢဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် တၢ်တပၣ်ပနီၣ်အီၤ လၢတၢ်ကစးထီၣ်သူၤအီၤဘၣ်. သဲစးတၢ်ဘျၢအဝဲအံၤ ပၣ်ဖျါဝဲ ဒၣ်လၢ ပိာ်ခွါလၢအသးနံၣ်အိၣ် ၁၈ နံၣ် ဒီး ၃၅ နံၣ်အဘၣ် ၈၁ခဲလၢ် ဒီးပိာ်မုၢ်လၢအသးနံၣ်အိၣ် ၁၈ နံၣ် ဒီး ၂၇ နံၣ်အ ဘၣ်၈၁ခဲလၢ်န့ၣ် ကဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲသုး ၂၄ လၢန့ၣ်လီၤ. သဲ စးတၢ်ဘျၢအဝဲအံၤ ပၣ်ဖျါစ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်လၢ ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ် သုတၢ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်ကသံၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအ သုဒီးနီၢ်ပၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်သူၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်မၤ အါထီၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤကဲသုး အဆၢကတီၢ် တုၤလၢ ၃၆ လၢသ့ဝဲဒၣ် ဒီးသးနံၣ်တၢ်ပၣ်ပနီၣ်လၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ် စ့ၢ်ကိး မ့မ့ၢ်ပိာ်ခွါန့ၣ်အါထီၣ်တုၤလၢ ၄၅ နံၣ် ဒီးမ့မ့ၢ်ပိာ်မုၢ်န့ၣ် အါထီၣ်တုၤလၢ ၃၅ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢတၢ်ပၣ်ပနီၣ်အီၤလၢတ လိာ်န့ၣ်လီၤကဲသုးဘၣ်အကျါသ့ၣ်တဖၣ်ပၣ်ဃုာ်ဝဲပုၤလၢအမၤ တၢ် လၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘါသ့ၣ်တဖၣ် (ဒ်အမ့ၢ် သီခါ, ဖံဝါ, ဒီးသ ရၣ်ဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်), ဟံၣ်ခိၣ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, ပုၤက့ပုၤကွဲၣ်သ့ၣ် တဖၣ်, ဒီးပုၤလၢအဒီးန့ၢ်တၢ်ကွၢ်ကပၣ်အခွဲးအယာ်လၢ ပုၤကွဲး သဲစးတၢ်ဘျၢကရၢ (Central Drafting Board) အအိၣ်သ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သဲစးတၢ်ဘျၢအံၤပၣ်ဖျါစ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်လၢ ကွီၤဖိသ့ၣ် တဖၣ်, ပုၤလၢအမၤပဒိၣ်တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်, ပုၤလၢအတၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ပၣ်ပနီၣ်အပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, ဒီးပုၤလၢကဘၣ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲကွၢ်အမိၢ်အပၢ်သးပုၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ် ဃုထီၣ်ဝဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဆူ ပုၤကွဲးသဲစးတၢ်ဘျၢကရၢအ အိၣ်ဒ်သိးတၢ်ကသုးယံၤထီၣ်န့ၢ်အဝဲသ့ၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤကဲသုးအ

² KHRG, *Undeniable*, above. Also: International Human Rights Clinic at Harvard Law School, “Crimes in Burma,” Cambridge, MA: International Human Rights Clinic at Harvard Law School, 2009.
³ KHRG, *Foundation of Fear: 25 years of villagers’ voices from southeast Myanmar*, October 2017.
⁴ KHRG, *ကဘီယုၤဟဲလံၤ Aircraft coming! : Impacts of air strikes on local communities and villagers’ protection strategies in Southeast Burma since the 2021 coup*, November 2024.
⁵ Ye Myo Hein, “Myanmar’s Fateful Conscription Law”, United States Institute of Peace, February 2024.
⁶ 389, International Labour Organisation, “Report of the Commission of Inquiry appointed under article 26 of the Consitution of the International Labour Organisation”, July 1998.
⁷ United States Institute of Peace, “Myanmar’s Fateful Conscription Law”, February 2024.

ဆၢကတီၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢတၢ်မ့ၢ်ထီၣ်လၢ တလူၤပိာ်ထွဲ သဲးတၢ်ဘျးအံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်စဉ်ညီၣ်ခိ ဖျါတၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤအိၣ်လၢယီၤပုၤ သၢန့ၣ်တုၤလၢယီၤန့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဃုစုအိၣ်လိး, မ့တမ့ၢ်ခါလၢသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်လၢစုအိၣ် လိးတခါ, တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆဲးအါလဲၣ်န့ၣ်တၢ်ပာ်ဖျါဝဲအနီၣ်ဂံၢ် နီၣ်ဒွဲးလီၤတၢ်လီၤဆဲး တအိၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်သးစးထီၣ်လၢသးဟံးဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢ ၂၀၂၁ နံၣ်

စးထီၣ်လၢပယီၤသးမီၤစိရီၤဟံးဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢ ၂၀၂၁ နံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ ကွံာ်ဝဲအါမး လၢကီၢ်ပယီၤဒိတဘျးညါအပူၤန့ၣ်လီၤ.⁸ လံာ်တၢ် ပာ်ဖျါတဘျးလၢ အဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်အီၤဖဲ ၂၀၂၃ နံၣ် လၢဟီၣ် ခိၣ်ဒိဘျးပုၤမၤတၢ်ဖိကရၢ အတၢ်ဃိထံသ့ၣ်ညါကရူာ်န့ၣ် ပာ်ဖျါ ထီၣ်ဝဲတၢ်အုၣ်သးဘၣ်ထွဲဒီး ပယီၤသးမီၤစိရီၤ အတၢ်မၤဆူၣ်ဝဲ ထံဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢဒုးယၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ ဒ်အမ့ၢ် တၢ်သ့ဝဲထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်ပုၤဝံၤတၢ်ဖိ ဒီးပုၤ ဒ်သဒါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် စးထီၣ်လၢသးဟံးဆူၣ် ထံကီၢ်တၢ်စိတၢ် ကမီၤလၢ ၂၀၂၁ နံၣ်လံၤလံၤန့ၣ်လီၤ.⁹ ဒ်န့ၣ်အသိး စးထီၣ်ဖဲ လၢ ဒိၣ်စဲဘၣ် ၂၀၂၃ နံၣ်န့ၣ်, ကညီဂွံဝီခွဲးယာ်ကရူာ် (KHRG) ဒီး န့ၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဘၣ်ဃးဒီး SAC အတၢ်ထၢဆူၣ်သး လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်က လံၤထံးအပူၤ¹⁰ ဒီးတၢ်လၢ SAC မၤဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤ ကမၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘျးသဲးတၢ်ဘျးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢဖျါတြုၤအါရံၤ ၁၀ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ်, SAC ဘိးဘၣ်ရၢလီၤ ဝဲလၢကစးထီၣ်သ့ဝဲ ကီၢ်ပယီၤ ၂၀၁၀ နံၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိတၢ်န့ၣ်လီၤ ကဲသးသဲးတၢ်ဘျးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဝဲတၢ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤစ့ၢ်သီ ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ အတၢ် သးတလီၤပလိာ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အါမး¹¹ ဒီး SAC က့ၤဘိးဘၣ် ရၢလီၤကဒီးဝဲဒၣ်လၢ သဲးတၢ်ဘျးအဝဲအံၤန့ၣ် တၢ်ကစးထီၣ်

သ့အီၤလၢ နံၣ်ထီၣ်သီအမူး လၢတၢ်ကမၤအီၤဖဲလၢအုၣ်ဖျါ ၁၃ သီ တုၤလၢ လၢအုၣ်ဖျါ ၁၆ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပာ်ဖျါအါမးပာ်ဖျါဝဲဒၣ်လၢ SAC ထၢဆူၣ်ဝဲထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ် ကအိၣ်လၢပုၤအဂၤ ၅,၀၀၀ ဂၤ လၢအဝဲသ့ၣ်သးတၢ်မၤလိ တ ဝီစုာ်စုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အသးတၢ်မၤလိ ၉ ဝီတဝီန့ၣ်စးထီၣ်ဝဲဖဲ လၢယန့ၣ်အါရံၤ ၂၀၂၅ နံၣ် ဘၣ်ဆၣ်သန့က့ၤပုၤထီၣ် တၢ်မၤလိ ဖိအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွဲးတခါ တၢ်မၤလိတၢ်အီၤတန့ၢ်ဘၣ်.¹² ခိဖျါ SAC အံၤဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲဒီး တၢ်က့ၤပာ်ဆၢထီၣ်ဒါက့ၤအီၤ စးထီၣ် လၢအပာ်မးဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤလံၤလံၤ ဒီးခိဖျါလၢတ ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲဘၣ်ဒီးအသးတၢ်ဟံး န့ၢ်ပာ်ဘၣ်လီၢ်ကဝီၤတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲးစ့ၢ်ကိးစ့ၢ်လီၤဝဲအဃိ, ပုၤအါ ဂၤဃုာ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘျးပုၤဘၣ် မ့ဘၣ်ဒါဘၣ်ထွဲဒွဲးယာ်သ့ၣ်တ ဖၣ် တတူၢ်လိာ်ဝဲလၢ SAC အံၤအိၣ်ဒီးစိတၢ်ကမီၤလၢအဖိးသဲး လၢကစးထီၣ်သ့ဝဲ ထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤကဲသးသဲးတၢ် ဘျးအံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.¹³

ဖဲလၢယန့ၣ်အါရံၤ ၂၀၂၅ နံၣ်န့ၣ် SAC ဘိးဘၣ်ရၢလီၤဝဲဒၣ်လၢ ကမၤဃးထီၣ်ဝဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျး လၢပုၤလၢကဘၣ်န့ၣ် လီၤကဲသးသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.¹⁴ ပုၤလၢအမံၤပာ်ဃုာ်လၢ တၢ်န့ၣ်လီၤကဲသးအစရီၤပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်တဟ့ၣ်လၢအ ဝဲသ့ၣ်အခွဲးလၢကဟးထီၣ်ဆူၣ်ထံချၢကီၢ်ချၢဘၣ် ဒီးပုၤလၢအန့ၣ် လီၤကဲသးဝံၤတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်က့ၤကိးကဒါက့ၤအဝဲ သ့ၣ် လၢကန့ၣ်လီၤကဲကဒီးသးသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တကးဒ်ဘၣ် အမဲာ်ညါ SAC စံးဝဲဒၣ်လၢ ထံဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်လၢကီၢ်အဂၤ သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤအမံၤလၢ တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါစ ရီၤပုၤ ဒီးဘၣ်မနုၤဃိလၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤကဲသးတသ့ဘၣ်လဲၣ် န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်အုၣ် သးမူၤမူၤနီၣ်နီၣ်မ့ၢ်မး တၢ်ကပျဲပုၤ အီၤန့ၣ်လီၤ.¹⁵ တၢ်ပာ်ဖျါဖဲအပူၤကွံာ်တယံာ်ဒီးဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ပာ်ဖျါစ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်လၢ SAC အံၤမၤနီၣ်မၤဃါ ဒီးပာ်ဖျါဃုာ်ဝဲ ပိာ် မုာ်လၢအန့ၣ်လီၤကဲသးသ့ၣ်တဖၣ်အစရီၤအဃိ ဒုးအိၣ်ထီၣ် ဝဲတၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘျီလၢ တယံာ်ဘၣ်န့ၣ်ပိာ်မုာ်သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ် ကိး ကဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲဒီးတၢ်မၤပျဲမၤဖုး ဒ်ပိာ်ခွဲၤ သ့ၣ်တဖၣ်

⁸ Special Advisory Council: Myanmar, “SAC-M: Myanmar Military no Longer in Effective Control of the Country”, May 2023. Also: Free Burma Rangers, “Situation Maps: The Burma Army’s Authority Deteriorates as it Struggles to Maintain Control within the Country”, April 2023.

⁹ International Labour Organization, *Towards Freedom and Dignity in Myanmar*, October 2023. See also, KHRG, *Shadow of Death: Use of civilians as human shields by the State Administration Council (SAC) in Southeast Burma since the coup*, July 2023.

¹⁰ KHRG, “Mergui-Tavoy District Short Update: Forced recruitment of villagers by an SAC-affiliated militia causing displacement in Ler K’ Saw Township (December 2023 to March 2024)” April 2024.

¹¹ The Irrawaddy, “Military Conscription Sparks Furious Backlash in Myanmar”, February 2024.

¹² Progressive Voice, “Myanmar’s Youth at Risk”, January 2025.

¹³ UN Human Rights Council, “Illegal and Illegitimate: Examining the Myanmar military’s claim as the Government of Myanmar and the international response”, March 2023; APHR, “APHR Denounces Myanmar’s Forced Conscription of Youth, Calls for Urgent International Action”, December 2023.

¹⁴ Democratic Voice of Burma, “Naypyidaw issues stricter military conscription regulations nearly one year after law enacted”, January 2025.

¹⁵ Democratic Voice of Burma, “Naypyidaw issues stricter military conscription regulations”.

အသိးန့ၣ်လီၤ.¹⁶

ဖဲလါယနူအါရဲ၊ ၂၀၂၅ နံနံန့၊ သုးခိင်မိင်မိင်အံ့ လာအမ့ဝဲ
ဒ် SAC ကိတိင်ခိင်ကျါခံဂတဂ၊ ဒီး လီၤခါးသးတၢ်ထုးဖိုင်
ပာ်ဖိုင်ကမျါတၢ်န့ၣ်လီၤကဲသုးပုၤပၤလီၤဆုၣ်နီၤန့ၣ်စံးဝဲဒ်လၢ
SAC အံၤတမၤဆူဝဲထံဖိကီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤကဲသုး ဒ်တၢ်
ကစီၣ်အါမးပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲအသိးဘၣ်.¹⁷

၃. တၢ်ကဲထီၣ်သးနီၢ်ကီၢ်အတၢ်ကွဲးဖျဉ် - တၢ်တၢ်လၢဒူဖိသဝိဖိလၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤသ့ၣ်တဖျဉ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဝဲဒီးဖျဉ် SAC တၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်သး

ဖဲလါဖျါတြုၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် SAC ဘီးဘဉ်ရဲၤလီၤဝဲဒဉ်လၢ ကစးထီၣ်သ့ဝဲ တၢ်ထၢသုးအသဲစးတၢ်ဘျုးဒ်သီးကမၤဆူၣ်ထီၣ် ဝဲအသုးအကံၢ်အဘါ ဒီးမၤအါထီၣ်ဝဲပုၤနီၣ်ကံၢ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢ န့ၣ်လံၤလံၤန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်သ့ဝဲတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးဒီးဖီၣ်ဆူၣ်ဝဲ ထံဖိကီၢ်ဖိကမျါၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢကန့ၣ်လီၤကဲသုးန့ၣ်လီၤ. တၢ် စုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢအဝဲသ့ၣ်သ့ဝဲပာ်ဃုာ်တၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်နါစါတၢ်, တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးတၢ် ဒီးတၢ်မၤဆါပယွဲၤနီၣ်ခိၣ်ကီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ. SAC အတၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်သုးအံၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးဒီး တၢ်ဘဉ်ယီၣ်ဘဉ်ဘျီလၢလီၤကဝီၤပုၤတဝၤလၢ အအိၣ်လၢကီၢ်ပ ယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အဃိ ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ် ဘဉ်ဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျိးအါအါကီၢ်ကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒူဖိသဝီဖိလၢတၢ်ထၢဆူၣ် အီၤလၢကန့ၣ်လီၤကဲသုးသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်မၤဆူၣ်စ့ၢ်ကီးအဝဲသ့ၣ် လၢ ကန့ၣ်လီၤပဉ်ဃုာ်ပဉ်ကီၢ်လၢ တၢ်မၤဘဉ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲး ယၢ်အါအါသီသီအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤအဃိ တၢ်မၤ ဆါပယွဲၤဒူဖိသဝီဖိ ဒီးတၢ်မၤဘဉ်ဒိအဝဲသ့ၣ်အခွဲးအယၢ်သ့ၣ်တ ဖၣ် ကဲထီၣ်ဝဲအသးတပယုာ်ဃီန့ၣ်လီၤ.

စးထိပ်လၢလါယနူအါရံ၊ ၂၀၂၄ နံာ် တုၤလၢလါဖျါတြူအါ
ရံ၊ ၂၀၂၅ နံာ်န့ၣ်, KHRG ဒီးန့ၣ်ဘဉ်တံာ်ပာ်ဖျါ ၃၇ ခါလၢအ
ဘဉ်ထွဲဒီး တံာ်ကီတံာ်ခဲလၢအပဲအိၣ်ထီၣ်ခီဖျိ SAC အတံာ်စး
ထီၣ်သ့ဝဲထံဖိကီဖိတၢ်န့ၣ်လီၤကဲသးသဲစးတံာ်ဘျါဒီး SAC သး
ဒီးသးဖိၣ်စုကဝဲၤအဂၤလၢအမၤသကိးတံာ်ဒီးအီၤတဖၣ်အတံာ်
ထၢဆူၣ်သးလၢကီၤရဲၣ် ၇ ဘ့ၣ်လၢအအိၣ်လၢ ကီၤပယီၤ မ့ၢ်
ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. တံာ်ပာ်ဖျါလၢတံာ်ဒီးန့ၣ်အီၤသ့ၣ်
တဖၣ်ပာ်သ့ဝဲတံာ်ကဲထီၣ်သးဘဉ်ထွဲဒီးတံာ်ဖိၣ်ဆူၣ်သး အခါ
၃၀ ဒီးတံာ်ကဲထီၣ်သးအကျါ ၃ ခါန့ၣ်ပာ်ဖျါဝဲ SAC အတံာ်ဖိၣ်

ဆူဂ်သုးလၢအကဲထီၣ်အသးတချုးဒီးလၢ တၢ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤလၢ တၢ်ကစးထီၣ်သ့ၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိတၢ်န့ၣ်လီၤကဲသုးသဲစးတၢ်ဘျုးလၢတြုၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးအဂၢၤတခါန့ၣ်ဘၣ်ထွဲဝဲဒီး သုးဒီးကီၢ်ဆၢ (BGF) လၢအမၤသကိးတၢ်ဒီး SAC အတၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်သုး ဒီးတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂၢၤခံၤတခါတခါဘၣ်ထွဲဝဲဒီးသုးဖီၣ်စုကဝဲၤအဂၢၤလၢအမၤသကိးတၢ်ဒီး SAC အတၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်သုးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပၢ်ဖျါလၢ KHRG ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အိၤအံၤပၢ်ဖျါဝဲဒၣ်လၢ သဝီဖိလၢတၢ်မၤဆူၣ်အိၤလၢကန့ၣ်လီၤကဲ SAC သုးလၢတအိၣ်ဒီး အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲတၢ်ဘၣ်သးဘၣ်အိၣ်ဝဲအစ့ၤကတၢၢ် ၂၁၄ ဂၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပၢ်ဖျါသ့ၣ်တဖၣ် ပၢ်ဖျါဝဲဒၣ်လၢ သဝီဖိလၢတၢ်ဖီၣ်ဒုးဃာ်အိၤဒီးမၤဆူၣ်အိၤလၢ ကန့ၣ်လီၤကဲသုးသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲပိာ်ခွါလၢအသးနံၣ်အိၣ်ဝဲဖဲ ၁၈ နံၣ် ဒီး ၅၀ နံၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. SAC အတၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်သုးအံၤ ကဲထီၣ်ဝဲအသးလၢကီၢ်ရဲၣ်နွံဘၣ်လၢအအိၣ်လၢလီၤ ကဝီၤပၢ်ပနီၣ်ကညိကီၢ်စဲၣ်အပူၤ ဘၣ်ဆၣ်ကီၢ်ရဲၣ်လၢတၢ်ကဲထီၣ်သးအါကတၢၢ်မ့ၢ်ဝဲတီအူကီၢ်ရဲၣ်, ဘျံးဒဝဲကီၢ်ရဲၣ်, ဒီးဒုပျာ်ဃာ်ကီၢ်ရဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဆာ်ဒိၣ်အဝဲအံၤန့ၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢအဟဲအိၣ်ထီၣ်ခီဖျိ SAC အတၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်သး ဒီးတၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢဒူဖိသဝီဖိလၢအအိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံာ်ထံးအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဝဲစးထီၣ်လၢ SAC သးအတၢ်စးထီၣ်သ့ဝဲတၢ်န့ၣ်လီၤကဲသးသဲစးတၢ်ဘျါန့ၣ်လီၤ. လံာ်ဆာ်ဒိၣ်ဝဲအံၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ (၃.၁.) တၢ်ဘၣ်ဃုာ်မှံးပးဖျါလၢအဟဲအိၣ်ထီၣ်ခီဖျိတၢ်ပျံၤဝဲ SAC တၢ်ထၢဆူၣ်သး ဒီးတၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်နါစါတၢ်, (၃.၂.) SAC တၢ်မၤအါမၤဆါဒူဖိသဝီဖိလၢတလူၤပိာ်မၤထွဲ တၢ်ထၢသးအတၢ်ကလုာ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဘၣ်တဖၣ်, (၃.၃.) တၢ်ဘၣ်ဒိလၢအဟဲအိၣ်ထီၣ်လၢဒူဖိသဝီဖိတၢ်လုာ်အိၣ် နီၢ်ခိသးသမူအဂီၢ်, ဒီး (၃.၄.) တၢ်ဘၣ်ဒိလၢအဟဲအိၣ်ထီၣ်လၢ ဒူဖိသဝီဖိနီၢ်သးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျါကျဲလၢဒူဖိသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်သ့ဝဲ ဒ်သီးကက့ၢ်ခိၣ်ဆါကဒါက့ၢ် SAC အတၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်သးစ့ၢ်ကီး ဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်အီၤ လၢလံာ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

၃.၁. တၢ်ဃုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဒ်သီးတၢ်ကဟးဆွဲးဝဲတၢ်ထၢဆူၣ်သုး

ဖဲတၢ်ကွဲးတၢ်ပာ်ဖျါဝဲအံၤအဆၢကတီၢ်တက့ၢ်ပူၤန့ၣ်, KHRG
ဒီးန့ၣ်ဝဲ တၢ်ပာ်ဖျါအစ့ၤကတၢၢ် ၁၅ ခါ လၢအဘၣ်ထွဲဒီးဒူဖိသ
ဝီဖိတၢ်ဘၣ်ဃုာ်အိၣ်ကမ့ၢ်လၢတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးအပူၤဒ်သီး ကဟး
ဆဲးဝဲ SAC တၢ်ဖီၣ်ဆူၣ်သး တချုးဒ်လၢအဘီးဘၣ်ရၢလီၤဝဲတၢ်

¹⁶ Democratic Voice of Burma, [“Myanmar refugee dies in Thailand after US clinic closed; Military denies reports it’s now conscripting women”, February 2025.](#)

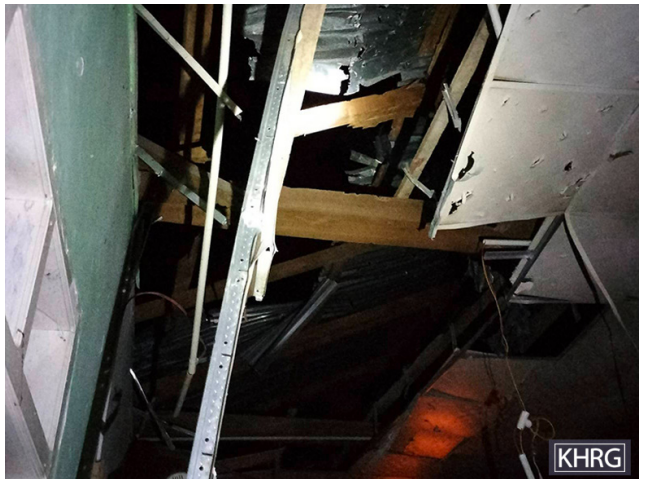
¹⁷ SAC Ministry of Information, [“People’s Military Servants Summoning Central Body holds 2025 inaugural meeting”](#), January 2025.

တဘျီဆူသဝီသးပုၤလၢအအိၣ် ဖဲလီၤကဝီၤဖဲန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အ ပူၤဒီးတဲာ်အဝဲသ့ၣ်လၢတဘျီထၢကျိၣ်စ့ဘၣ် ဒီးတဘျီဃုထၢ ထီၣ်စ့ၢ်ကိးပုၤသဝီဖိလၢ ကန့ၣ်လီၤကဲ SAC သးအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ် လီၤ. စးထီၣ်လၢ SAC ဘိးဘၣ်ရၢလီၤတဲာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲသး သဲစးတၢ်ဘျီန့ၣ်, ပုၤသ့ၣ်စၢ်သးဘီၣ်လၢအအိၣ်လၢ အ---သဝီ ဒီးသဝီအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ဘ--- ကရူၢ်အပူၤန့ၣ် ခိၣ်ပုၤဆူ ကီၢ်ကွီၣ်တၢ်တကပၤ ဒ်သိးကဟးဆဲးတၢ်ထၢဆူၣ်သးအဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ ၂၀၂၅ နံၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်တထၢဆူၣ် ဒ်သဝီဖိလၢအအိၣ်ဖဲ ဘ---ကရူၢ်အပူၤလၢကန့ၣ်လီၤကဲ SAC သးနီတဂၤဒဲးဘၣ်.

လီၤကဝီၤပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢတီအူကီၢ်ရဲၣ်အပူၤသ့ၣ်တဖၣ်ပၣ် ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဆူ KHRG အအိၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်တအဲၣ်ဒီးလူၤ ပိၣ်ထွဲ SAC အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ထၢဆူၣ်သး ဘၣ် ခိၣ်ဖျါအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲပယီၤသးန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူကအိၣ်လၢ တၢ်ဘၣ်ယိာ်လီၤပျံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ခိၣ်န့ၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢအ အိၣ်လၢလီၤကဝီၤလၢတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲကျဲၣ်ကျိအဖိလၢသ့ၣ်တ ဖၣ် ဘၣ်ယိာ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်မၤထွဲတၢ်ကလုာ်လၢ SAC ဟ့ၣ်လီၤဝဲန့ၣ် တၢ်ဒီသဒါကမျါအသး (PDF) သ့ၣ်တ ဖၣ် ကမၤအဝဲသ့ၣ်တၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, အ ဝဲသ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဝဲဒုးသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢကအိၣ်ဒီးတၢ်ပလီၢ် သ့ၣ်ပလီၢ်သးဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ဟးဆဲးဝဲ SAC တၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်သးက န့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ ဖဲလၢဒိၣ်စဲဘၣ် ၂၆ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ်, ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်လၢသၣ်ဒိၣ်ကွီၢ် ဆၣ်တၢ်ပၤဆူၣ်ကျဲၤဝဲဒါးလၢ အအိၣ်လၢသၣ်ဒိၣ်ကွီၢ်, ဒိၣ်ဖါခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရဲၣ်န့ၣ် ကိးဝဲလီၤတဲာ်ဆူ သဝီသးပုၤလၢအမံၤမ့ၢ် အူအ---လၢအအိၣ်လၢ ၀---သဝီ, ပရီလိာ်ကရူၢ်, ဒိၣ်ဖးဒိၣ်ကီၢ်ဆၣ်တဂၤအအိၣ် ဒီးမၤဝဲ အလဲၤထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်လၢတၢ်ပၤဆူၣ်ကျဲၤဝဲဒါးန့ၣ်လီၤ. တၢ် ပၤဆူၣ်ကျဲၤဝဲကျိၤအံၤကွီၢ်ဒီးဘျီရဲၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢအအိၣ်ထီၣ် လၢ သၣ်ဒိၣ်ကွီၢ်ဆၣ်အပူၤသ့ၣ်တဖၣ်, ပၣ်ဃုာ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ် ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်စးထီၣ်သ့ၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤကဲသးသဲစးတၢ်ဘျီန့ၣ် လီၤ. လၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အပူၤန့ၣ် ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်အံၤဟ့ၣ်လီၤတဲာ်က လုာ်ဆူ အူအ---ဒ်သိးကဃုထၢထီၣ်ဝဲသဝီဖိယဲၤဂၤလၢပရီလိာ် ကရူၢ် လၢကန့ၣ်လီၤကဲ SAC သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢဒိၣ်စဲဘၣ် အသီ ၃၀, ၂၀၂၄ နံၣ် ဂီၤခိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် အူအ---ဒုးသ့ၣ်ညါ ဝဲလီၤကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ကလုာ်လၢကီၢ်ဆၣ် ခိၣ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ ဒီးတဲာ်ပုၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢကအိၣ်ဒီးတၢ်ပ လီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သးန့ၣ်လီၤ.

သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ပၣ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်လၢ SAC ဃုထၢထီၣ်ဆိ ဝဲသဝီဖိလၢအကထာဝဲလၢသးသ့ၣ်တဖၣ်အမံၤတအိၣ်ဒီး တၢ် ဒုးသ့ၣ်ညါဆိနီတမံၤဘၣ် ဒီးဒ်န့ၣ်အသိး တဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးသဝီဖိ သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကပတံထီၣ်တၢ်ကွီၢ်ကပၣ် အခွဲး

အယၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, ဖဲလၢမးရူး ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် SAC ပုၤ ဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢအအိၣ်လၢ တၢ်န့ၣ်လီၤဟးထီၣ်ထံကီၢ် ဒီးပုၤ ထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်ကိတိာ်ဝဲဒါး လၢဝဲတီအူ, တီအူကီၢ်ရဲၣ်အ ပူၤန့ၣ် ဟ့ၣ်လီၤဝဲမူဒါဆူကရူၢ်တၢ်ပၤဆူၣ်ကျဲၤဝဲဒါးလၢ အ အိၣ်လၢ လၢစ့ၣ်ဖူတီၣ်ကရူၢ်အပူၤ လၢကထာဝဲသးဖိအသီန့ၣ် လီၤ. ဖဲလၢမးရူး ၁၇ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် ဝဲဒါးပုၤကွဲးလံာ်ဖိလၢ အမံၤမ့ၢ် စီၣ်မုထဲး လၢအအိၣ်လၢစ့ၣ်ဖူတီၣ် ကရူၢ်တၢ်ပၤဆူၣ်ကျဲၤဝဲဒါးန့ၣ် ဟ့ၣ်လီၤတဲာ်ကလုာ်ဆူသဝီသးပုၤတဂၤ လၢအ မံၤမ့ၢ် ကိၤဘ---, အိၣ်လၢ စ---သဝီ, ဒုလိာ်ကရူၢ်, ထီတထူၣ် ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရဲၣ်အပူၤ လၢကဆဲးကျိးတဲာ်ဝဲသဝီဖိ ၁၆ ဂၤလၢအသဝီပူၤ လၢကဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲဝဲပယီၤသးန့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢတၢ်ဆဲးကျိးဝဲသဝီသးပုၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ် ကီၢ်ဆၣ်တၢ်ပၤ ဆူၣ်ကျဲၤဝဲဒါး ကတီၢ်ဃုာ်လံာ်လံာ်လၢအအိၣ်ဒီးသဝီဖိ ၁၆ ဂၤအမံၤလဲၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆဲးကျိးသဝီသးပုၤ ကိၤဘ---ဝဲအလီၢ်ခဲ အဝဲကွီၢ်ထံသမံးသမံးမၤလီၤတၢ်ဝဲပုၤသဝီဖိ (လၢအသးနံၣ်အိၣ် ၁၈ နံၣ် ဒီး ၂၂ နံၣ်အဘၣ်စၢၤ) ၁၆ ဂၤအမံၤဝဲ ကွဲးကူဃာ်ဝဲန့ၣ် လီၤ. တချုးလၢလၢမးရူး ၂၀၂၄ နံၣ်ဘၣ်န့ၣ် သဝီဖိအါတကွီၢ်လၢ စ---သဝီန့ၣ်ဃုာ်ထီၣ်ကွီၢ်ဝဲလၢအသဝီဖိဖျါ စုကဝဲတၢ်သဘၣ် သဘၣ်အဃိ ကိၤဘ---ဆဲးကျိးဝဲသဝီဖိလၢအဃုာ်အိၣ်လၢတၢ် လီၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢလီၤတဲာ် ဒီးဟ့ၣ်ပလီၢ် ဝဲလၢကအိၣ်ဒီး တၢ်ပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သး ဖဲလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်လၢသဝီပူၤအါမ့ၢ် ဂ့ၤ ဟးထီၣ်ကွီၢ်လီၤအါမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢအမံၤပၣ်လၢ ကဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲသး ၁၆ ဂၤအံၤအမိအပါသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ကီၢ် ဘၣ်ဂီၤတၢ်လၢအဂီၢ်ဒိၣ်မး ဒီးဘၣ်ယိာ်ဝဲဒၣ်လၢအဖိမ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အီၤဖဲ လၢယနူၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ် ဖဲ ည--- သဝီ, ဒုလိာ်ကရူၢ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရဲၣ် ပူၤန့ၣ် လီၤ. ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ ၄ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ်, SAC ပယီၤသးအက ဘီယူဒုးသးတဘျီဟးလီၤတၢ်ဖဲ စ---သဝီ, ဒုလိာ်ဟီၣ်ကဝီၤ ပူၤ န့ၣ်လီၤ. ကဘီယူတၢ်ခးလီၤတၢ်အံၤ ဘၣ်ဟးဂီၤဝဲသဝီအ သီခါဖျါ တဖျါဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဟးဂီၤလၢ သီ ခါဖျါပူၤန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

လၢကဲပယီၤသးန့ၣ် အဖိကသံလၢတၢ်ဒုးပျီၤ မ့တမ့ၢ်တၢ်ကမၤ ဆူၣ်အဖိလၢဟဲက့ၤထီၣ်ဒုးကဒါက့ၤ ပုၤကညီဒူသဝီသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်အကဲထီၣ်အသးလၢအပူၤကွၢ်လၢ ၈---သဝီ ဖဲလၢ SAC ဟဲခး လၢတၢ်ဒီးကဘီယူၤ ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ ၄ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီ, မိၢ်ပၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဒီး ဆိၣ်သန့ထီၣ်ဝဲ အဖိလၢ ကယုၢ်အိၣ်ခူသ့ၣ်ဒီးဟးဆွဲးတၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်သးအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢတၢ်မၤဝဲတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဖဲ လၢမးရး ၂၀၂၄ နံၣ် ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, SAC သးဖိသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤဝဲဆူ ၈---သဝီ ဒီးထံၣ်ဝဲသဝီဖိလၢ အအိၣ်တၢ်ဒီးလၢသဝီပူၤတဖၣ် လၢအပၢ်ဃုာ်ဝဲဒီးပုၤသ့ၣ်က့သးပုၤ သ့ၣ်တဖၣ်, ပုၤအိၣ်ဒီးဟးသးသ့ၣ်တဖၣ်, ဒီးပုၤလၢအက့အကွဲၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. SAC သးတဲဝဲပုၤလၢအအိၣ်တၢ်လၢသဝီပူၤ သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢ အဝဲသ့ၣ်ကဖိၣ်ဝဲသဝီဖိလၢအမံၤပာ် ၁၆ ဂၤ န့ၣ်ဖဲလၢအထံၣ်ဝဲလၢတၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်ဂ့ၤဖဲလဲၣ်ဂ့ၤ ဒီးဆၢကတီၢ် ဖဲ လဲၣ် တဆၢကတီၢ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, လီၢ်က ဝီသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ပျံၤဝဲလၢကတဲပုၤဝဲ SAC သးသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အတၢ်မ့ၢ်တၢ် ဒီးအသဝီအမံၤ ခီဖျိအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ယိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ SAC ကဖိၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးမၤဆူၣ်အန့ၣ်လီၤကဲသးအယီန့ၣ်လီၤ.

ခီဖျိ SAC အသးသ့ၣ်တဖၣ်ဖိၣ်ဒီးမၤဆူၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤကဲသးအယီ, သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ပျံၤဝဲလၢကဟးထီၣ်ဟးလီၤ, လီၤဆီဒၣ်တၢ်ပျံၤဝဲလၢကလဲၤလၢဝုၤပူၤ ဒီးကလဲၤခိကံၤ SAC တၢ် သမံသမိးအလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤအါဂၤဃုာ်ထီၣ်ကွၢ်ဝဲလၢ အတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်လၢဝုၤပူၤဒ်သိးကဟးဆွဲး SAC တၢ်ထၢ ဆူၣ်သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတဂၤလၢအမံၤမ့ၢ် အူစ--- လၢအ

အိၣ်လၢဝ---သဝီ, တီၢ်တံးကရူၢ်, တီၢ်ရဲၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ဒူပျၢ်ယာ်ကီၢ် ရဲၣ်န့ၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ KNU တၢ်ပၤ ဟီၣ်ကဝီပူၤသ့ၣ်တဖၣ် ပူၤဖျဲးဝဲလၢ SAC တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲ သးသဲးတၢ်ဘျၢန့ၣ်လီၤ. “ပုၤသ့ၣ်စၢ်သးဘီၣ်လၢ ယသဝီသ့ၣ် တဖၣ်တဘျီလဲၤဃုာ်ဆူ [ကီၢ်ကီၢ်တဲၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်လီၢ်အဂ့ၢ်အ ဂၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ] နီတဂၤဘၣ်. [...] လၢပသဝီန့ၣ် ပတလိၣ် ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤတၢ် ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ထၢဆူၣ်သးအံၤဘၣ် ခီဖျိ လၢပသဝီန့ၣ်အိၣ်ဒီး KNU ဒီးတၢ်တသ့ဝဲတၢ်ထၢဆူၣ် သးသဲး တၢ်ဘျၢအံၤဘၣ်. ထီဘီန့ၣ်အဝဲသ့ၣ် ကွၢ်န့ၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ လၢပဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. [...] လၢယတၢ်ဆိကမိၣ်ဒု SAC တၢ်ဘၣ်န့ၣ် လီၤကဲသးသဲးတၢ်ဘျၢအံၤ ဟဲမၤဘၣ်ဒီတီၢ်တံးဟီၣ်ကဝီ [က ရူၢ်] တန့ၢ်ဘၣ်.” ဖုၣ်မိမိကီၢ်ဖိမိဒ---လၢအသးနံၣ်အိၣ် ၂၄ နံၣ်, အိၣ်လၢ ၀--- သဝီဒီးန့ၣ်လီၤပာ်ဃုာ်ပာ်ဂီၢ်လၢတၢ်တဒိကန့ၣ်က မျၢၢ်တၢ်ဂဲၤလီၢ် (CDM) အပူၤန့ၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်အံၤ “ပုၤသ့ၣ်စၢ် သးဘီၣ် လၢပဟီၣ်ကဝီပူၤ [တီၢ်တံးကရူၢ်] သ့ၣ်တဖၣ် ပျံၤဝဲဒၣ် လၢတၢ်ကဖိၣ်အဝဲသ့ၣ် [ဖဲလၢအဝဲသ့ၣ်ဟးထီၣ် လၢကရူၢ်အ ချၢအခါ]န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲ သးသဲးတၢ်ဘျၢဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တလဲၤဆူၣ်ပူၤလၢ ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢ အမ့ၢ်လဲၤဆူၣ်ပူၤန့ၣ် တၢ်ဖိၣ် အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.” အဝဲတဲအါထီၣ်ဝဲဒၣ်အံၤ “ဒ်ယသ့ၣ်ညါအ သိးဒု တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲသးသဲးတၢ်ဘျၢခံ သီဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်ပထံၣ်ဝဲပုၤသးစၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဟးထီၣ်ဟးလီၤ ကိးမုၢ်နံၤလၢက့ၢ်မုၢ်ဖးဒိၣ်ခိၣ်လၢပဟီၣ်ကဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. တနံၤ န့ၣ် ကါလုာ်ထီၣ်လုာ်လီၤ ကအိၣ်လၢအစ့ၤကတၢ်အခိၣ် ၁၀ မ့

တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အီၤဖဲ လၢမးရး ၂၀၂၄ နံၣ်ဖဲ ရှ--- သဝီ, စတုၤကရူၢ်, လၢကဆိကီၢ်ဆၣ်, ဘျဲးဒဝဲၢ်ကီၢ်ရဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ SAC ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ထၢသးတၢ်ဘျၢ ဖဲလၢဖျါတြုၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, သဝီဖိပုၤသးစၢ်အါဒ်အါဂၤလၢ သဝီအါဖျၢၣ်အပူၤလၢ ၈ တုၤဟီၣ်ကဝီပူၤတဖၣ် ဟးထီၣ်လၢသဝီချၢတဘျီလၢဘၣ်, အဝဲသ့ၣ်ပျံၤဝဲလၢ SAC ပယီၤသးကဖိၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီး မၤန့ၣ်ဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်ကဲ သးအယီန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသးစၢ်အါဒ်အါဂၤဘၣ်ဃုာ်အိၣ်ဒီး မံဆူၣ်လၢက့ၢ်လၢကဟးဆွဲး SAC ပယီၤသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသးစၢ်တနီၤ ဃုာ်ဆူ ကီၢ်ကီၢ်တဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤပာ်ဖျါထီၣ် ပုၤတဖုလၢကလဲၤဆူ ကီၢ်ကီၢ်တဲၣ် လၢတၢ်ဟးဆွဲးတၢ်ထၢသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢ တၢ်ဂီၤအံၤအပူၤန့ၣ်, လီၢ်ကဝီတၢ်ပၢ်ဆၢသးဖိၣ်စုကဝဲကရူၢ်သးဖိသ့ၣ်တဖၣ်သံဒီးသံကွၢ်ဒီး သမံသမိးဝဲသဝီဖိသးစၢ်လၢကလဲၤတၢ်သ့ၣ်တ ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

တမ့ၢ် ၂၀ ဒီးကၢသုၣ်တဖၣ်အံၤတီၢ်ဝဲပုၤသးစၢ်ပုၤလီၤ. ယဆိ
ကမိၣ်ဒုပုၤသးစၢ်သုၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်သုၣ်သုၣ်အဝဲသုၣ်လဲၤထီၣ်
ဆူကီၢ်ကီၢ်တဲၣ် [ဒ်သီးကဟးဆွဲးဝဲတၢ်ထၢဆူၣ်သုး] မ့တမ့ၢ်
ဘၣ်သုၣ်သုၣ်န့ၣ်အဝဲသုၣ်ဟဲဃုၢ်အိၣ်ကဒုလၢပဟီၣ်ကဝီၤပူၤ
[KNU တၢ်ပဟီၣ်ကဝီၤပူၤ သုၣ်တဖၣ်] လီၤ. [...] ယဆိကမိၣ်
ဒုပုၤသးစၢ်သုၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ကွၢ်န့ၣ်အိၣ်ဟဲလၢဝုၢ်ပူၤ ဒ်အမ့ၢ်
မိၣ်လဲၣ်ဒီးဒီးမ့ၢ်သုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.”

က). တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီၣ်လၢဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်အဂီၢ် ဖဲ လၢတၢ်ဃုၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်အကတီၢ်

သဝီဖိလၢအပဒုၣ်ဟးဆွဲးအသးလၢ SAC အတၢ်ထၢဆူၣ်သုးတ
ဖၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ အဝဲသုၣ်ဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢ SAC သုးအံၤ ထၢ
သုးလၢသဝီဖိကျိမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ် အကပညိၣ်ဒီးမၤထီၣ်ဒဲအဝဲ
သုၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢမးရး ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ်, စီၤ
ဇ---, သးနံၣ် ၂၆ နံၣ် လၢအအိၣ်လၢ တီအူဝုၢ်, တီအူကီၢ်ရဲၣ်ပူၤ
ဒီးဘၣ်ဃုၢ်ထီၣ်ဝဲခီဖျါလၢ SAC တၢ်ထၢဆူၣ်သုးအဃိတဂၤ တဲ
ဘၣ် KHRG လၢ, “ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ထၢဆူၣ်သုးအံၤ ယတၢ်ဘၣ်
ယိၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ယမ့ၢ်ဃုၢ်ပူၤဖျဲးထီၣ်သးလၢတၢ်ပူၤဖျဲးအလီၢ်သ
န့ၣ်ကွၢ် ယဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးဝဲဒုၣ်လၢဝုၢ်ပူၤလီၤ. ယကီၢ်
တၢ်လၢ ယဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢအအိၣ်တၢ်ဖဲန့ၣ် (တီအူဝုၢ်ပူၤ) တ
ဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. မ့ၢ်လၢ SAC သုးအံၤဆိတလဲဝဲတၢ်ဘျၢသဲး ဖဲ
အအဲၣ်ဒီးဝဲအသီးသ့ဝဲအဃိလီၤ. အဒိ, ပမ့ၢ်တဲဘၣ် (SAC) အံၤ
လၢယလဲၤဃုၢ်ဃုၢ်မၤလၢထံကီၢ်အဂၤတဘျီန့ၣ် အဝဲသုၣ်ဃု
ကွၢ်ဝဲ တၢ်အုၣ်ကီၢ်တဖၣ်လီၤ. အဝဲသုၣ်မၤပဒုးနဲၣ်ပုၤဒီး ဒီးလံာ်
လဲၣ်တဖၣ် လၢကဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အုၣ်သးလၢ ယလဲၤမၤတၢ်လၢ
ထံကီၢ်အဂၤတဘျီအပူၤလီၤ. ယဘၣ်ယိၣ်လၢအဝဲသုၣ် (SAC)
အံၤ ထၢယလၢသုးဖိမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ် ကမၤဆူၣ်မၤဆါဝဲ ယဟံၣ်
ဖိဃီဖိတဖၣ် မ့တမ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ် ကမၤဆူၣ်ဝဲယဟံၣ်ဖိ ကဘၣ်
ဟ့ၣ်ဝဲကျိၣ်စ့လီၤ.” ခီဖျါလၢ တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ဝဲလၢဟံၣ်ဖိဃီ
ဖိတဖၣ်အဂီၢ်အဃိ, သဝီဖိတနီၤ ဃုၢ်ထီၣ်ကွၢ်ဝဲဃုၢ်ဒီး အဒိ
အဖိ, အမိၢ်အပၢ်တဖၣ်လီၤ. စီၤဂ---, သးနံၣ် ၆၁ နံၣ် လၢအအိၣ်
လၢ အအ--- သဝီ, ဒဲၣ်အူကီၢ်ဆၣ်, ချၢၣ်လဲၣ်ထူၣ်ကီၢ်ရဲၣ် ပူၤတ
ဂၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ, “ပနံၣ်ဟူဘၣ်လၢ ပူၤ (SAC) ကထၢအါထီၣ်
သုး ဒီးပဖိတဖၣ် အသးနံၣ်အိၣ်ဝဲဖဲတၢ်ပာ်နီၣ်လၢ တၢ်ထၢသုး
သးနံၣ်အိၣ်အဃိအဃိ ပဃုၢ်ပူၤဖျဲးထီၣ်ကွၢ်ပသးလီၤ. ထဲဖိ
တဖၣ်မ့ၢ်ဃုၢ်ပူၤဖျဲးထီၣ်န့ၣ် ကကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ လၢမိၢ်ပာ်
သုၣ်တဖၣ်အဂီၢ်အဃိ, ယဲယဟံၣ်ဖိဃီဖိခဲလၢအိၣ်ယၢ်ဂၤ ဒီး
ပဟဲသုးကွၢ်ပသးဖဲအံၤတပူၤဃီလီၤ.”

ဖဲ လၢယနူၤအါရဲၣ် ၂၃ သီ, ၂၀၂၅ နံၣ်အနီၤန့ၣ်, SAC ဘိးဘၣ်
ရၢလီၤဝဲဒီး မၤသီအါထီၣ်ဝဲ တၢ်န့ၣ်လီၤသုးသဲးတၢ်ဘျၢအံၤလၢ

တၢ်ဂီၤအံၤဘၣ်တၢ်ဒိန့ၢ်အီၤဖဲ လၢဖျါတြုၤအါရဲၣ် ၂၀၂၅ နံၣ်ဖဲ ဆွဲးကွဲ
ဝုၢ်ခိၣ်ထိး, ကူးအုးဆွဲးကွဲကီၢ်ဆၣ်, ဒုပျၢ်ယာ်ကီၢ်ရဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤ
အံၤဟံၣ်ဖျါထီၣ် SAC ပယီၤသုးအတၢ်သမံသမိးတြုၤ လၢအဘၣ်တၢ်
တီခိၣ်ရိၣ်မဲအီၤလၢ SAC ပယီၤသုး ခိၣ်သုးရဲၣ် (ခရ) နီၣ်ဂံၢ် (၃၂)
ဒီး နီၣ်ဂံၢ် (၂၈၄) ဒီး SAC ပယီၤသုးအပၤကီၢ်လၢဆွဲးကွဲပၤကီၢ်ရူ
တဖၣ်, ဖဲအဝဲသုၣ်သမံသမိးကမ့ၢ် ဒီး မၤကမ့ၢ်ဒုးနဲၣ်ခိၣ်ဂီၤအလီၢ်
န့ၣ်လီၤ. ဖဲ SAC ပယီၤသုးဘိးဘၣ်ရၢလီၤတၢ်ထၢသုးတၢ်ဘျၢဝံၤအ
လီၢ်ခဲ, သဝီဖိတနီၤလၢ ဆွဲးကွဲဝုၢ် ဃုၢ်ထီၣ်ဆူကီၢ်ကီၢ်တဲၣ်အပူၤမ့ၢ်
လၢအဝဲသုၣ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ အဝဲသုၣ်ကဘၣ်ကဲ SAC ပယီၤသုး အ
ဃိန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢ အအိၣ်ဘူး ဒီး ဟီၣ်ကဝီၤအံၤစ့ၢ်ကီးလဲၤခိၣ်
ဝဲတၢ်သမံသမိးတြုၤအံၤတဘျီဘၣ် မ့ၢ်လၢဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢ SAC
ပယီၤသုးကမၤန့ၢ်ဆူၣ်အကဲသုးအဃိန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

ကီၢ်ပယီၤထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်လၢအလဲၤအိၣ်ဆိးဒီး ဖဲတၢ်မၤတၢ်
လၢတၢ်ထံချၢကီၢ်ချၢသုၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟဲကွၢ်ဆူအဟံၣ်အဃိ
(ဖဲကီၢ်ပယီၤပူၤ) ဒီးန့ၣ်လီၤကဲဝဲသုးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသုၣ်မ့ၢ်တလူၤ
ပိာ်မၤထွဲဘၣ်ဒီး တၢ်ကဟံးထီၣ်န့ၢ်ဂီၢ်ဒိအမ့ၢ်, တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်
စ့အိၣ်လိး မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဖိၣ်ထၢန့ၣ်ကွၢ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်ဆူ
ဃိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.¹⁸ စီၤဟ---, သးနံၣ် ၂၇ နံၣ်တဂၤ လၢအအိၣ်လၢ
ဝုၢ်တက့ၣ် ဒီးဟဲထီၣ်ဃုၢ်ထီၣ်ဝဲဆူ ဒုပျၢ်ယာ်ကီၢ်ရဲၣ်ပူၤခီဖျါလၢ
အဝဲပျံၤဘၣ်ဝဲ SAC တၢ်ထၢန့ၢ်ဆူၣ် သုးတဂၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ,

“ဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်လၢ အဘူးတၢ်စ့ၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢထံ
ဂၤကီၢ်ဂၤသုၣ်တဖၣ်, အဝဲသုၣ် (SAC) ဟ့ၣ်လီၤတၢ်
ကလုာ်လၢအကဘၣ်ဟ့ၣ်ဒုးသုၣ်ညါဘၣ် အဟံၣ်ဖိ
ဃီဖိလၢ ကဟဲကွၢ်လီၤ. အဝဲသုၣ်မ့ၢ်တဟဲကွၢ်ဘၣ်
န့ၣ်, (စီၤဟ--- န့ၣ်ဝဲလၢ) အဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢအအိၣ်
တၢ်အံၤ တၢ်ကဖိၣ်အီၤ ဒီးမၤဆါမၤပယွဲအဝဲသုၣ်န့ၣ်

¹⁸ Mizzima News, “Myanmar junta enforces military conscription law, restricts travel for summoned individuals”, January 2025.

လီၤ.”

ဖဲ ၂၀၂၅ နံၣ်အပူၤ, သဝီဖိတဖၣ် သူၣ်ကိၣ်သးဂီၤဝဲဒၣ်လၢ SAC အံၤစးထီၣ်ထၢန့ၣ်ဆူၣ်ဝဲပုၤပိၣ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢကဘၣ်န့ၣ် လီၤကဲသးန့ၣ်လီၤ. အဒိ, ဖဲလၢဖျါတြူၤအါရံၤ ၂၀၂၅ နံၣ်အပူၤ, အဘ--- သဝီဖိလၢအသးနံၣ်အိၣ် ၅၆ နံၣ်, အိၣ်ဆိးဝဲဖဲ SAC တၢ်ပၤလီၤကဝီၤဖဲ ဒုလိၣ်ကဝီၤ (ဒိသီကရၢ) ထီတထူၣ်ကိၣ်ဆၣ်, တီအူကိၣ်ရၢၣ်ပူၤတဂၤစံးဝဲလၢ, “ယနၢ်ဟူၤလၢ (သဝီဖိအဂၤတဖၣ်အအိၣ်လၢတၢ်တဲဘၣ်အီၤလၢ ဒိသီကရၢခိၣ် လၢ SAC ပၣ် ထီၣ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါတဂၤ) လၢ SAC ကထာဝဲပုၤပိၣ်မုၢ် (၁၂) ဂၤ ဖဲပသဝီပူၤအံၤလီၤ. ယဖိမုၢ်တဖၣ်အခဲအံၤအဝဲသ့ၣ်လဲၤဖဲလဲၤ မၤဆူၣ်ဝဲဘီၣ်ကိး (ကိၣ်ကိၣ်တဲၣ်) ပူၤအဃိ ယတကိၣ်တၢ်လၢအဝဲ သ့ၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်သန့ၣ်က့, ယဘၣ်ကိၣ်တၢ်လၢပိၣ်မုၢ် သးစၢ်အဂၤတဖၣ် လၢအအိၣ်ဖဲသဝီပူၤအံၤအဂီၢ်လီၤ.”

၃.၂. SAC အတၢ်မၤကၢ်က့ၤလၢသဝီဖိ

သဝီဖိလၢအဂီၢ်လီၤ ဒီးတလူၤပိၣ်မုၢ်ထွဲဝဲ SAC တၢ်ကလုာ်လၢ တၢ်ကဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲသး မ့တမ့ၢ် အတၢ်ဃုထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အါ တက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သဂၢ်က့ၤဝဲဒီး SAC တၢ်မၤကၢ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်အံၤပၣ်ဃုာ်ဝဲတၢ်မၤဆါပယွဲလၢနီၣ်ခိၣ်ကိၣ်ဂီၤ, တၢ်ခးတ ပျူၤကျိ, တၢ်မၤပျံၤလၢကဖိၣ်တၢ်ဒီးမၤသံတၢ်, တၢ်မၤပျံၤလၢတၢ် ကနီၤဟးထီၣ်ကွံာ်လၢအိၣ်ဆိးလီၤ ဒီး တၢ်မၤလီၤမၤန့ၣ်ဆူၣ်ပုၤန့ၣ် လီၤ. ဖဲတၢ်ကွဲးဝဲလံာ်ပၣ်ဖျါတဘျီအံၤအကတီၢ် (လၢယနူၤအါ ရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ် တုၤ လၢဖျါတြူၤအါရံၤ ၂၀၂၅ နံၣ်ပူၤ) အံၤ SAC သးဖိတဖၣ် တီၢ် ဒီး ခးဝဲသဝီဖိသၢဂၤဒီး တဲပျံၤသဝီဖိအဂၤလၢ ကမၤဆါမၤပယွဲအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတဖၣ် ပၣ်ဖျါထီၣ်အ တၢ်တူၢ်ဘၣ်လၢအပျံၤဘၣ်ဝဲတၢ်မၤကၢ်က့ၤလၢ SAC ဖဲလၢအ ဝဲသ့ၣ် မ့ၢ်ဂီၢ်လီၤတၢ်ထၢန့ၣ်သးအခါန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကဲထီၣ်သးတခါ ဖဲလၢဖျါတြူၤအါရံၤ ၁၇ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်အနံၤ, SAC သးဖိတဖၣ်လၢအအိၣ်ဟဲလၢ န့ၣ်ပုၤဒီးဟီၣ်က ဝီပူၤတဖၣ် ကျဲးစးကွဲးန့ၣ်လွဲန့ၣ်ဝဲ အူဇ---, လၢအအိၣ်လၢ ထံဒု (ပဒိၣ်ကိ) ကရၢ, ဒိၣ်ဖါခိၣ်ကိၣ်ဆၣ်, တီအူကိၣ်ရၢၣ်ပူၤတဂၤဒီး ရဲ ပုးအီၤလၢ အဝဲမ့ၢ်န့ၣ်လီၤကဲ SAC သးန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကဟ့ၣ်ဝဲစု ၃၀၀,၀၀၀ ကး ဒီး ဟုသးတထၢန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အူဇ--- ဂီၢ် လီၤဝဲဒၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ် SAC သးဖိတဂၤတီၢ်ဝဲ အူဇ--- အခိၣ်ဒီး သ့ၣ်ကုးလီၤ. SAC သးဖိအံၤခွဲထီၣ်အကျိ ဒီးပညိၣ်ဝဲအူဇ--- န့ၣ် လီၤ. ဖဲန့ၣ်အူဇ--- ဆိၣ်ဖျါကွံာ်ဝဲကျိဒီးဃုာ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်လီၤ. SAC သးခးထွဲဝဲ အူဇ--- ဒီးကျိ ၄ ထံၣ်န့ၣ်လီၤ. အူဇ--- တဘၣ်ဝဲဒီး ကျိချိနီတထံၣ်ဘၣ်ဒီး အဝဲက့ၤတုၤဘၣ်က့ၤဆူၣ်အသဝီလၢ အ အိၣ်လၢထံဒုကဝီပူၤလီၤ. တၢ်မၤအသးအံၤကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်အသး ဖဲလဲဝဲကိၣ်ဆၣ်, န့ၣ်ပုၤဒီးဟီၣ်ကဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. တချုးဒီးဘၣ်လၢ တၢ်ကဲထီၣ်သးဘၣ်န့ၣ် အူဇ--- အံၤမၤတၢ်ဒိ စဲးဖိကဟ့ၣ်တၢ်မၤ

လီၤပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤအသး ဖဲလဲဝဲကိၣ်ဆၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ် ကဲထီၣ်သးဒီးအံၤဝဲအလီၤခဲန့ၣ် အဝဲတလဲၤမၤက့ၤတၢ်မၤလၢ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါအဝဲပျံၤဝဲလၢ SAC သးကထၢန့ၣ်ဆူၣ်အီၤလၢ သးပူၤ လၢအမ့ၢ်တၢ်တခါလၢကဒုးကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ကိၣ်တၢ်ခဲလၢအ တၢ်လုာ်အိၣ်နီၣ်ခိၣ်သးသမူအဂီၢ်သပျံၤပုၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲရဲးပုး KHRG လၢ အတအဲၣ်ဒီးကဲသးဘၣ် မ့ၢ်လၢ SAC သးအံၤမၤသံမၤဝီဒီး ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်သဝီဖိတဖၣ်, ပုၤပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးလၢတၢ် မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ပူၤတဖၣ်, ဂုၢ်ဆူၣ်ပျိဆူၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဖိ တၢ်လံၤ, ဒွဲၣ်အူဒုသဝီ, ခးကျိဖးဒိၣ် ဒီးခးလီၤတၢ်လၢကဘီယူၤ ပူၤ အဃိန့ၣ်လီၤ. အဝဲဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢအမ့ၢ်ကဲထီၣ်ဘၣ်ဖုး SAC သးဖိန့ၣ်, SAC သးအံၤကမၤအီၤတၢ်မၤလၢ အမၤကမၢ်ကိၣ်မ့ၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂၤတခါ ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ ၁၈ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်အနံၤ, တချုးဒီးလၢ SAC ဒုးကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဒီးဝဲ ပုၤကမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤကဲသးဒီးဘၣ်န့ၣ်, SAC သးဖိတဖၣ်လၢ ခိၣ်ချုးသး ရဲၣ် (ခမရ - ၃၅၁) ဒီး ခိၣ်သးရဲၣ် (ခလရ - ၆၀) အံၤဖိၣ်သဝီ ဖိလၢအမံၤမ့ၢ် ကိၤသ---, သးနံၣ် ၃၅ နံၣ် လၢအအိၣ်လၢအင- -- သဝီ, တိက့ၢ်ကရၢ, မူကိၣ်ဆၣ်, ချါလံာ်ထူၣ်ကိၣ်ရၢၣ်ပူၤတဂၤ လၢကျဲဘၣ်တီၤလီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိၣ်အီၤလၢကဘၣ်ကဲ လီၤက ဝီၤကမ့ၢ်သး လၢ ဘျဲးစဲလိၣ်သးဒီး SAC သးန့ၣ်လီၤ. တချုးဒီး ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ ၁၈ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်အပူၤန့ၣ်, SAC သးအံၤဆူၤ ဃီဝဲ လံာ်တၢ်ကလုာ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ထၢသး ဆူၣ်သဝီသးပုၢ် ခံၤလၢ အင--- သဝီ ဒီးအဒ--- သဝီ, တိက့ၢ်ကရၢပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ ကိၤသ--- စံၣ်ဖျါကွံာ်ဝဲအခါန့ၣ် SAC သးဖိတဖၣ်ခးအီၤ ဒီးဘၣ် ဒိဝဲဖဲအခိၣ်ကံၣ်ဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့ၣ်က့, ကိၤသ--- ဃုာ် ပူၤဖျဲးထီၣ် န့ၢ်ဝဲဂုၤဂုၤလီၤ. လီၤကဝီၤသဝီဖိတဖၣ်လဲၤဆူၤအီၤဆူ တၢ်ဆါဟံၣ်လၢ တၢ်ကူဆါယါဘျါဂီၢ်ဖဲတီအူဇဝီ, တီအူကိၣ်ရၢၣ် ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါလၢတၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤအဖိခိၣ်, သဝီဖိအါဂၤ ဖဲ တိက့ၢ်ကရၢပူၤ လဲၤဃုာ်အိၣ်ဝဲလၢအကျိးအဒဲ, ဃုးလီၤစံာ်လီၤ ဒီး ဆူၣ်ပုၤလၢကပဒုၣ်ဟးဆုးဝဲ SAC အတၢ်ထၢန့ၣ်ဆူၣ်သးအဃိ န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတနီၤလဲၤဃုာ်ထီၣ်ဝဲဆူ ယိၤကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

SAC သးမၤပျံၤဝဲသဝီဖိတဖၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တလူၤပိၣ်မုၢ်ထွဲ တၢ်ကလုာ်လၢတၢ်ထၢသးဘၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကဖိၣ်ဒီးမၤသံသဝီ ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်ပူၤ, တချုးဒီးဒၣ် လံာ် ဖဲလၢ SAC သးဒုးကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဒီးဝဲ ပုၤကမ့ၢ်တၢ်န့ၣ် လီၤကဲသးဒီးဘၣ်န့ၣ်, ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢကီၢ်ပယိၤထံလီၤကီၢ် ပူၤကီၢ်တိၣ်ဝဲလီၤ ကိးဝဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ် ဒီးသဝီသးပုၢ်လၢ SAC ပၣ် ထီၣ်လီၤလၢတဖၣ်ဒီး လီၤကဝီၤပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဖဲဒုလိၣ်ကဝီၤ ဒီး ကရၢအဂၤတဖၣ် ဖဲထီတထူၣ်ကိၣ်ဆၣ်, တီအူကိၣ်ရၢၣ်ပူၤ န့ၣ်လီၤ. SAC ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်ဆူၣ်သ ဝီသးပုၢ်တဖၣ်လၢကဘၣ်ဃုထၢန့ၣ်ဝဲပုၤလၢ ကဘၣ်န့ၣ်လီၤသး လၢသးဖိအသီတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ ၂၄ သီ,

တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဒိၣ်အိၤဖဲ လၢယၤန့ၣ်အါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ် ဖဲ အဟ--- သဝီ, ဒုလိာ်ကရူာ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရဲၣ် ပူၤန့ၣ် လီၤ. ဖဲလၢယၤန့ၣ်အါရံၤ ၈ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်, ဟါလီၤခီ ဖဲ န့ၣ်ရံၣ်အဆၢကတီၢ်, KNLA ဒီး PDF ထီၣ်ဒုးဝဲ SAC ပယီၤသး ခိၣ်ချ့သးရဲၣ် နီၣ်ဂံၢ် (၃၉) အသးကလၢလၢအိၣ်ဆိလီၤအသးဖဲ လုၤမဲၤဟီၣ်ကဝီၤ, သၢဒီးကွဲၤကျဲ, တီအူကီၢ်ရဲၣ် ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲမၤနီၤခီ ၉ န့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်, SAC ပယီၤ သး ခိၣ်ချ့သးရဲၣ် နီၣ်ဂံၢ် (၃၉) ဒီး SAC ပယီၤသးအဂၤလၢ ကိၣ်နံၣ်မဲၤသးကလၢ တဖၣ်ခးလီၤကျိဖးဒိၣ် (၁၃) ဖျၢၣ်ဆူသဝီ ယံၣ်ဖျၢၣ်အပူၤ ပၣ်ဃုာ်ဒီး အစ--- သဝီ ဖဲ ဒုလိာ်ကရူာ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢယၤန့ၣ်အါရံၤ ၁၀ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်, ဂီၤခီ ၁၀ န့ၣ်ရံၣ်အဆၢကတီၢ်, SAC ပယီၤသး ခိၣ် ချ့သးရဲၣ် နီၣ်ဂံၢ် (၃၉) လဲၤဆူ အဟ--- သဝီ, ဒီး အဝဲသ့ၣ်ဒွဲၣ်အူထီၣ်သဝီဖိအဟံၣ် (၁၇) ဖျၢၣ်ဖဲသဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဟံၣ် ဖျၢၣ်ထီၣ်သဝီဖိအဟံၣ်တနီၤလၢ SAC ပယီၤသး ဒွဲၣ်အူထီၣ်ဝဲဖဲ အဟ--- သဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

၂၀၂၄ နံၣ်ပူၤ, SAC သးဖိတဖၣ်စိာ်ဃုာ်ဝဲဒီးကျိ ဒီး မၤန့ၣ်ဆူၣ် ဝဲသဝီဖိတဖၣ်လၢ အဃ---, အဖ---, အဘ---, ဒီးအဂ--- သဝီ ဖဲ ဒုလိာ်ကဝီၤလၢကဘၣ်ဃုာ်ထၢတၢ်ဖး ဒိသီးကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ပူၤ တဖၣ်လၢကဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၤလၢအဖိဃုာ် ထီၣ်ကွဲၣ်တချုးဒီးဘၣ် ဖဲလၢယၤန့ၣ်အါရံၤ ၂၄ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ် ပူၤ, ဒီဖျိလၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဟူဆိဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး SAC သးတၢ် ထၢသးဖဲ လၢယၤန့ၣ်အါရံၤပူၤတဖၣ်, တၢ်မၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢက ဘၣ်ဘုးန့ၣ်မဲၤလၢအဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘုးမဲၤလၢတၢ်ထၢသးဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, တၢ်မၤအဝဲသ့ၣ်လၢက ဘၣ်လဲၤဆူၣ်နီၤအိၣ်လၢ SAC သးသီလုၣ် (ကါ) ပူၤလၢအအိၣ် ဘုးဖဲတၢ်ဃုာ်ထၢအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဃိ ပုၤအဂၤတစုၤ န့ၣ် ၄၆ ဂၤ ဖဲဒုလိာ်ကဝီၤပူၤ ဘၣ်တၢ်ထၢန့ၣ်ဆူၣ်အိၤဆူသးပူၤဖဲ လၢယၤန့ၣ်အါရံၤ ဒီး လၢဖျၢၣ်တြူၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

မဲၤလၢအတဖျိလၢတၢ်ထၢသးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဟံၣ်ဖျိဝဲလၢတၢ်ဘၣ် ဟ့ၣ်စု ၁ လၢ ၅၀,၀၀၀ ကးန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိအါဂၤ ပျံၤဝဲတၢ်အဃိ ဖဲ လၢယၤန့ၣ်အါရံၤ ဒီး လၢဖျၢၣ်တြူၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်အပူၤန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဃုာ်ထီၣ်ဝဲဆူသဝီလၢ အဂၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ဆူ ပုၤကျိဖဲတီအူကီၢ်ရဲၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တနီၤန့ၣ်ဃုာ်ထီၣ်ကွဲၣ်ဝဲဆူကီၢ် ရဲၣ်အဂၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိ ဖဲဒုလိာ်ကဝီၤပူၤတဂၤ ဟံၣ်ဖျိထီၣ်ဝဲလၢ, ဖဲလၢဖျၢၣ်တြူၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်အပူၤန့ၣ် SAC သးဖိသ့ၣ်တဖၣ်တဲပျံၤသဝီဖိတနီၤ လၢတၢ်ကတိၤလၢ, “သုမ့ တဟ့ၣ်ပုၤသဝီဖိလၢကန့ၣ်လီၤကဲသးဘၣ်န့ၣ် ပကဖိၣ်သဝီဖိတ

ဖၣ်လီၤ. ပဖိၣ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တန့ၢ် ဘၣ်န့ၢ် ပကခးအဝဲသ့ၣ်လီၤ.”

¹⁹ ဖဲလၢယၤန့ၣ်အါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်အပူၤ SAC သးအံၤခးဝဲကျိဖးဒိၣ် ဒီးဒွဲၣ်အူထီၣ်ဝဲသဝီဖိဟံၣ်တဖၣ်လၢသဝီယံၣ်ဖျၢၣ်အပူၤဖဲဒုလိာ် ကဝီၤအဃိ, သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဃုာ်ထီၣ်ကွဲၣ်ဝဲလၢအသဝီပူၤ ဒီးဘၣ်ပျံၤဘၣ်ဝဲ SAC သးအတၢ်မၤထီၣ်ဒါအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.

SAC သးတဖၣ်တဲပျံၤတဲဖုးစ့ၢ်ကီးသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢသဝီဖိ သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်လိာ်တၢ်ထၢသးအံၤန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကနီၤ ဟးထီၣ် ကွဲၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢသဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. အဒိ, စးထီၣ်ဖဲ လၢဒိၣ် စဲဘၢၣ် ၂၀၂၃ နံၣ်န့ၣ်, SAC သးသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ကမျၢၢ်သးလၢအ မၤသကီးတၢ်ဒီး SAC သးဖဲ အသ--- သဝီ, မနီၤရိကရူာ်, လၢက ဆိကီၢ်ဆၣ်, ဘျံးဒဝဲကီၢ်ရဲၣ် ပူၤတဖၣ် ထၢန့ၣ်ဆူၣ် အသ--- သဝီဖိတန့ၣ် ၇ ဂၤန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်တဲပျံၤတဲဖုးအ ဝဲသ့ၣ်လၢအမ့ၢ်တန့ၣ်လီၤကဲ သးဘၣ်န့ၣ် တၢ်ကနီၤဟးထီၣ်ကွဲၣ် အီၤလၢသဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲၤညါ, SAC ပယီၤသး ဒီး သဝီတဖျၢၣ်အံၤအကမျၢၢ်သးသ့ၣ်တဖၣ် မၤန့ၣ်ဆူၣ်သဝီဖိတန့ၣ် ၇ ဂၤလၢကအိၣ်ခိးန့ၣ် SAC ပယီၤသးအသးကလၢဖဲ အသ--- သဝီန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်သးအံၤဒုးကဲထီၣ် တၢ်ပူၤဖျဲးအတၢ်လီၤဘၣ် ယိၣ် ဒီး တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အဂီၢ် အါမးအဃိသဝီဖိအါဒိအါဂၤ ဃုာ်ကွဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

SAC သးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဖိၣ်န့ၣ်ဆူၣ်ဒီး မၤလီၤမၤန့ၣ်ဆူၣ်ကွဲၣ်စ့ၢ် ကီးသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲလၢ

¹⁹ KHRG, “Taw Oo District Short Update: SAC forced recruitment and extortion of villagers, and resultant displacement in Htaw Ta Htoo Township (January to February 2024)”, March 2024.

သဝီဖိလၢတၢ်ဖိၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဆူၣ်အကဲ SAC သးန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢအမၤမ့ၢ် က--- လၢအအိၣ်ဖဲ အနီၣ် မ့ၢ်ဝံၣ်, လၢကဆိကီၢ်ဆၣ်, ဘျးဒဝဲၣ်ကီၢ်ရ့ၣ်, လၢအယုၢ်ကွံၣ်ဆူ ကီၢ်ကီၣ်တဲၣ် ခီဖျါအပျါ SAC သးအတၢ်ထၢန့ၣ်ဆူၣ် သးအဃိ တကမၤစးဘၣ် KHRG လၢ “အဝဲသ့ၣ် (SAC သး) ဖိၣ်ဝဲပှၤလၢအ ဟးထီၣ်လၢမုၢ်နီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီး မၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်ကဲသးလီၤ. ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အသးန့ၣ်အိၣ် (၄၅) နံၣ် ဒီး (၅၀) နံၣ်ကပိက ပၤန့ၣ်လီၤ. (စးထီၣ်လၢတၢ်ဖိၣ်အဝဲသ့ၣ်ဝံၣ်န့ၣ်) ပတနၢ်ဟူဘၣ် အဝဲသ့ၣ်ဂ့ၢ်ကျိၤနီၣ်တမံၤဘၣ် ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ် (SAC သး) ပျါ ကွံၣ်ပှၤထဲတကမၤစးလီၤ. အဝဲအိၣ်က ဝီဒုတဒုဃီဒီးယၤလီၤ. အ ဝဲသ့ၣ် (SAC သး) ဖိၣ်အိၣ်ခီဖျါအဟးထီၣ်လၢမုၢ်နီၣ်အဃိလီၤ. အဝဲဘၣ်တၢ်ဖိၣ်အိၣ်သီသၢသီ လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဝံၣ်အလီၢ်ခံအဝဲသ့ၣ် ပျါကွံၣ်အိၣ်လီၤ. ဖဲအဘၣ်တၢ်ဖိၣ်အိၣ်ဆၢကတီၢ် တၢ်ဒိအိၣ်တီၢ် အိၣ် ဒီး မၤအမၤနးအိၣ်လီၤ. အလီၤဘၣ်ဒိဒိတကမၤညါလီၤ. အလီၤ ဒိတကမၤန့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ပှၤလီၢ်ပှၤတၢ် ဒီး ထီၣ်လုးထီၣ်လၢမးလၢ ပှၤမၤအမၤနးအိၣ်အဃိလီၤ.” က--- နဝဲလၢပှၤတကမၤအံၤဘၣ် တၢ်ပျါကွံၣ်အိၣ်မုၢ်လၢအနီၣ်ဃဲတလၢ ဒီး လီၤကံၤလၢအဂီၢ်စၢ်ဒိၣ် မးလၢကကဲသးအဂီၢ်အဃိန့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် တီၣ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကီၢ်ဝဲလၢ, တၢ်မုၢ်ပျါလီၤကွံၣ်သဝီဖိတကမၤလံဘၣ် ဆၣ် သဝီဖိ အဂၤ လၢဘၣ်တၢ်ဖိၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်လဲၤကိး အိၣ်ဆူသးတၢ်မၤလိလီၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသး, စီလ--- , ပှၤတ ဝါဖိလၢ ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရ့ၣ် ပှၤတကမၤပာ်ဖျါထီၣ် စ့ၢ်ကိးတၢ်အိၣ်သးလၢအဟီၣ်ကဝီၤပှၤဒ်အံၤ,

“

“ပှၤတနီၣ်နီၤလၢ SAC သးဖိၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, အဝဲ သ့ၣ်လီၤမၤကွံၣ်ဖဲတၢ်ဖိၣ်အိၣ်ဝံၣ်အလီၢ်ခံဒီး တၢ်ကဲ ထီၣ်အသးဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်မတကမၤ တသ့ၣ် ညါထွဲဘၣ်.”

၃.၃ ခီဖျါလၢ SAC သးတၢ်မၤဆူၣ်လၢကမၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ ကဲသးအံၤအဃိ တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၣ် ခိသးသမူကီၢ်

SAC တၢ်မၤဆူၣ်လၢကမၤဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲသးအံၤဒုးအိၣ်ထီၣ် ဝဲ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢ သဝီဖိတဖၣ်အတၢ်လုၢ်အိၣ် နီၣ်ခိသး သမူအပူၤလီၤ. ဖဲတၢ်ကွဲးလံာ်ပာ်ဖျါအံၤအဆၢကတီၢ် KHRG ဒီး န့ၣ်ဘၣ် လံာ်ပာ်ဖျါတဖၣ်လၢ လၢတၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဝဲ SAC သးတၢ်ထၢဆူၣ်သးတၢ်ဘျုးသဲစးအံၤ ဒုးကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ဘၣ်ဒိလၢ သဝီဖိတဖၣ်ကလဲၤတၢ်ကွၤတၢ်လၢတၢ်သဘျုးအပူၤ, ဖဲလၢအ ဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်လဲၤထီၣ်ကွၤလီၤလၢအတၢ်ဖဲတၢ်မၤလီၢ်အခါန့ၣ် လီၤ. လၢတၢ်ကဲထီၣ်သးတနီၣ်အပူၤ, သဝီဖိတဖၣ် ဟ့ၣ်ဝဲကျိၣ်

စ့ဆူ SAC ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်အအိၣ် လၢကပူၤဖျးထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်ထၢဆူၣ်သးအဂီၢ်အခါ, တၢ်အံၤဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီၢ်ဝဲ တၢ်ကီ တၢ်ခဲလၢတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

က). တၢ်လဲၤတၢ်ကွၤဖဲထီၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ပဒုၣ်ဟးဆဲးဝဲ SAC သးဖိတဖၣ်

သဝီဖိတဖၣ်ဘၣ်သဂၢ်ဝဲဒုၣ်ဒီး တၢ်မၤတံာ်တၢ်လၢတၢ်လဲၤထီၣ် ကွၤလီၤအပူၤ ခီဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ပျါဘၣ်ဝဲ SAC သးတၢ်မၤ ဆူၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲသးအံၤန့ၣ်လီၤ. လီၤလီၤဆီဆီ, ဖဲတၢ်လီၢ်ဒ်အမုၢ်တၢ်သမံသမံးတြၢအလီၢ်တဖၣ်န့ၣ် ဒုးကဲထီၣ် တၢ်ဘၣ် တံာ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကလဲၤဝဲဆူအတၢ်ဖဲတၢ်မၤလီၢ် လီၤ. ဖဲတၢ်ကွဲးလံာ်ပာ်ဖျါအံၤအကတီၢ်, KHRG ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ လံာ်ပာ်ဖျါ ၁၂ ဘၣ် လၢအပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒုၣ် SAC ဖိၣ်န့ၣ်ဆူၣ်သ ဝီဖိတဖၣ်ဝံၣ်ဒီး မၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢကဘၣ်ကဲသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အံၤလီၤလီၤဆီဆီ ကဲထီၣ်ဝဲဒုၣ်အသးဖဲလၢ သဝီဖိတဖၣ် လဲၤထီၣ်ကွၤလီၤဆူပူၤပှၤပှၤအခါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, တၢ်အံၤဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသ မူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢဖျါတြၢအါရံၤ ၂၀ သီ, ၂၀၂၅ နံၣ်အနံၤ ဖဲလၢ SAC ပှၤဘၣ် မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်ကလုၢ်ဆူ ဒုသဝီခိၣ်နီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဖဲ ပဲကီၤကရူာ်, တၢ်တြၢကီၢ်ဆၣ်ပူၤ အအိၣ်လၢကဘၣ်ထၢဝဲဒုၣ် သဝီဖိ တဖၣ်လၢကဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲဝဲ SAC သးဖိဝံၣ်အလီၢ်ခံ, စီမ--- လၢအမုၢ်ဝဲဒုၣ် လီၢ်ကဝီၤပှၤတဝါဖိလၢ တၢ်တြၢကီၢ်ဆၣ်, ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရ့ၣ်ပှၤတကမၤ တဲရဲဘၣ် KHRG လၢ, “သဝီဖိသ့ၣ် တဖၣ်ခဲအံၤအဝဲသ့ၣ်ပျါတၢ်လၢကလဲၤထီၣ်ကွၤလီၤ ခီဖျါလၢအ ဝဲသ့ၣ်ပျါဝဲလၢ SAC သးကဖိၣ် အဝဲသ့ၣ်ဒီး မၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ် လၢကဘၣ်န့ၣ်လီၤကဲသးအဃိလီၤ. တၢ်အံၤမုၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်နီၣ် ဟူဘၣ်ဝဲလၢ သဝီဖိအဂၤတနီၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဖိၣ်န့ၣ်အိၣ် ဒီး တၢ် ထၢန့ၣ်ဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ ကဘၣ်ကဲဝဲ SAC သးဖိအဃိလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢကလဲၤထီၣ်ကွၤလီၤလၢဟီၣ်ကဝီၤပှၤအံၤ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတအိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်လၢဘၣ်. အဝဲသ့ၣ် တူၢ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီၢ်ဝဲဒုၣ်လၢ အအိၣ်ဆိးလၢဒုသဝီပူၤဒုၣ်လဲၣ် တၢ် ဘၣ်တၢ်ဘၢတအိၣ်ဘၣ်. ခီဖျါလၢ တၢ်မၤတံာ်တၢ်လၢတၢ်လဲၤ ထီၣ်ကွၤ လီၤဒ်အံၤသ့ၣ်တဖၣ်အဃိ, သဝီဖိတဖၣ်ဘၣ်သဂၢ်ဝဲ ဒုၣ်ဒီး တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူအဂီၢ် မုၢ်လၢအ ဝဲသ့ၣ်တလဲၤထီၣ်ကွၤလီၤဘၣ်လၢတၢ်သဘျုးပူၤလၢကဖဲကမၤ ဘၣ်တၢ်အဂီၢ်ဘၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ. လီၤဆီဒုၣ်တၢ် အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ် တဖၣ် ပျါတၢ်လၢကလဲၤထီၣ်ကွၤလီၤဆူ ဖၣ်အၣ်ဂ့ၢ်ပူၤလီၤ.”

ခ) တၢ်ဖဲတၢ်မၤဒီး တၢ်ပဲန့ၣ်တအိၣ်

သဝီဖိအါဂၤပျါဝဲ SAC ပယီၤသးတၢ်ထၢဆူၣ်သးအဃိ ပတုၣ် အတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢဝဲပူၤဒီး အတၢ်ဖဲတၢ်မၤတအိၣ်လၢဘၣ်

န့ၣ်လီၤ. ဖဲသဝီဖိလၢဘၣ်တၢ်ဖိၣ်အီၤတၢ်မၤ မ့ၢ်ပုၤလၢအလုၢ် ဒုးအိၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိန့ၣ် ဟံၣ်ဖိဃီဖိတနီၤတူၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ် ကိၣ်ခဲ ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢအ့ၢ်ဖြၣ် ၂၁ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ်, သဝီဖိသးနံၣ်အိၣ် ၂၀ နံၣ် တၢ်လၢအမံၤမ့ၢ် မိၤန့ၣ်--- လဲၤလၢဖျါပျၢ် ပုၤတံၢ်ခိၣ်ဆူၣ်ကျဲး အဆၢကတီၢ် SAC သုးဖိတဖၣ်ဖိၣ်အီၤဖဲ ကျဲးမုၢ်ခိၣ်အိၣ်လၢ ဖျါပျၢ်, မူကီၢ်ဆၢ, ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ် ကီၢ်ရၢၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၤန့ၣ်--- န့ၣ် အိၣ် လၢ အက--- သဝီ, မံၤတဲတိကရူၢ်, မူကီၢ်ဆၢန့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢအ့ၢ်ဖြၣ် ၂၂ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် SAC သုးဖိတဖၣ် ဆၢအီၤလၢ လီၤကဝီၤ SAC တၢ်ထၢသုးတၢ်လီၤတခါလၢ အအိၣ်ဖဲ တီအူၣ်ဝုၢ်, တီအူၣ်ကီၢ် ရၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢအ့ၢ်ဖြၣ် ၂၃ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် မိၤန့ၣ်--- အမိ လၢ သးနံၣ်အိၣ် (၄၄ နံၣ်) အမံၤမ့ၢ် မၤဝဲ--- လဲၤထံၣ်လိာ်သးဒီး အဖိဖဲ တၢ်ထၢသုးတၢ်လီၤ ဖဲသဝီဖိအဂၤတဖၣ် တဲဘၣ်အီၤအဖိ ခွါအိၣ်တၢ်လီၤဝံၤအလီၤခဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢ အဝဲသုးဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ပျဲလၢ ကထံၣ်လိာ်သးတၢ်ဒီးတၢ်ထဲဒၣ် ၁၀ မံးန့ၣ်နီၤန့ၣ် လီၤ. မိၤန့ၣ်--- အမိတဲဝဲလၢ SAC ဟ့ၣ်အဖိခွါသုးတၢ်မၤလိဖဲတၢ် ထၢသုးတၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် အမိဆဲးကျိးဒီးအဖိခွါတ န့ၣ်ဘၣ်ဒီး တထံၣ်အီၤနီၤတဘျီလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤဝဲ--- ပာ်ဖျါ ထီၣ်လၢ “တမ့ၢ်ထဲအီၤ (ယဖိခွါ) တၢ်ကဘၣ်. ပုၤလၢအဂၤအဂၤ စ့ၢ်ကီးအိၣ်ဒီးန့ၣ်. ယန့ၢ်ဟူၤလၢ အဝဲသုးဖိၣ် ‘ကိၤလၢ’ ဃုာ်ဒီး ပုၤအဂၤ တၢ်ကဝီၤတၢ်ကဝီၤလၢ အဝဲသုးထံၣ်တဖၣ်လၢ အပၣ် ဃုာ်ဒီးပုၤတိၢ်မုာ်ပိာ်မၤ. ယဖိခွါလဲၤလၢဝုၢ်ပုၤဖဲတၢ်တနံၣ်န့ၣ် အ တၢ်ဘျီတၢ်ကဘၣ်. [...] ယသးအုးဒိၣ်မးဒီး ယတၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့စ့ၢ်ကီးတၢ်ကဘၣ်. ပုၤကွဲးစးမၤတၢ်ဆဲးကျိးဒီးအီၤလၢ လီၤတဲစံ [မုၢ်နီၤတဖၣ်လၢပထံၣ်အီၤဝံၤအလီၤခဲ] ဘၣ်ဆၢ ပမၤ တၢ်ဆဲးကျိးတန့ၢ်လၢဘၣ်.”

မ့ၢ်လၢ မိၤန့ၣ်--- ကဲပုၤလုၢ်ဒုးအိၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိအဃိ ပုၤဖိၣ်အီၤ လၢ ကဘၣ်ကဲသုးအဂီၢ်ဝံၤအလီၤခဲ အဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ် ကွၢ် ဆၢမံၤဘၣ်ဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၤခိၣ်သးသမူတၢ်ကိၢ်တၢ်ခဲတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. မၤဝဲ--- ဃုၤလိာ်စုလၢကဆၢအဖိခွါဆူၣ်ကီး လၢက မၤတၢ်အဂီၢ် ဒီးပီၤလီၤဝဲအဟံၣ်ခိၣ်လီၤ ဒိၣ်သးကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲစု ၂၀,၀၀၀,၀၀၀ ကွဲးလၢ ကဟ့ၣ်လီၤပုၤဆၢတၢ်ဖိလၢ ကလဲၤဆၢ အဖိခွါဆူၣ်ကီးဆၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တချုးလၢ မိၤန့ၣ်--- ဘၣ်တၢ်ဖိၣ် အီၤဒီးဘၣ်န့ၣ် ပုၤဆၢတၢ်ဖိရဲၣ်ကျဲးတၢ်လဲၤတၢ်ကွၢ်ဂီၢ် ဝံၤလံၤအ ဃိအတဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကွၢ်အစုလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဂ) လၢတၢ်ထၢသုးအလီၤ တၢ်ထၢန့ၣ်ဆူၣ်စုဒီး တၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်စု

SAC မၤဆူၣ်လီၤကဝီၤကမၤလၢကဟ့ၣ်စု မ့ၢ်တမ့ၢ် ကဘၣ် ဟ့ၣ်တၢ်လဲၤလိာ်လၢ တၢ်ထၢသုးအဂီၢ်အဃိ ကဲထီၣ်တၢ်ကိၢ်တၢ် ခဲလၢ သဝီဖိတဖၣ်အတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၤခိၣ်သးသမူပုၤန့ၣ်လီၤ. KHRG ဒီးန့ၣ်ဘၣ်လံာ်ဟံၣ်ဖျါ ဃိးဘၣ်လၢ SAC သုးဃုစုနီၣ်ဂံၢ် လီၤဆီလိာ်သးလၢသဝီဖိတဖၣ်အအိၣ် အစုကတၢ်စးထီၣ်လၢ

၅၀,၀၀၀ ကွဲး တုၤ ၇,၀၀၀,၀၀၀ ကွဲးန့ၣ်လီၤ. ဒူဖိသဝီဖိလၢ အအိၣ်ဖဲကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံၣ်ပူၤတဖၣ် သူၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ် တၢ်ဒီး မၤစံၤလၢ ကဆိၣ်ထွဲအဝဲသုးတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၤခိၣ်သးသမူ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဃိ, စုလၢ SAC သုးဃုန့ၣ် အါန့ၢ်ဒီး သဝီဖိတ ဖၣ် အတၢ်ဟဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတနီၤနီၤ ဘၣ်သုးအဝဲသုးအ တၢ်ဟဲန့ၣ်လၢဒိတနီၣ်ကျဲးအဂီၢ်ဒိသိး ကဟ့ၣ်စုလၢ SAC ဃု ထီၣ်ဒိသိး တၢ်လဲၤလိာ်လၢတၢ်ထၢသုးအလီၤန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတ ဖၣ်ဟ့ၣ် SAC သုးစုဝံၤအလီၤခဲ ဘၣ်ဂုၢ်ကျဲးစးသပုၤကတၢ်လၢ အဝဲသုးအတၢ်လိာ်ဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢအီၤကူးဒီး လၢစဲးပထုဘၣ် ၂၀၂၄ နံၣ် (တသုးညါမုၢ်နီၤ လီၤတၢ်) န့ၣ် SAC သုးဖိတဖၣ်ဒီး ပၤကီၢ်ဖိၣ်သဝီဖိသးနံၣ်အိၣ် (၃၂) နံၣ်တၢ်လၢအမံၤမ့ၢ် စီၤပ--- ဖဲ SAC တၢ်သမံၤမးအ တြဲၤအိၣ်ဖဲ ပယၤခွဲယၤသဝီလၢ အဘူးလီၤသးဒီး ခိၣ်သုးရၢၣ်နီၣ် ဂံၢ် (၃၉) သုးကလၢလၢအအိၣ်ဖဲ သၢတီၤကွဲးကျဲး, ဒုလိာ်ကရူၢ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၢ, တီအူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲစီၤပ--- လဲၤလၢ အယ--- သဝီ, ဒုလိာ်ကရူၢ်, တီအူၣ်ကီၢ်ရၢၣ် ဒိသိးကပုၤပုၤမၤစံၤ တၢ်ပီးတၢ်လီၤ အဆၢကတီၢ် ဘၣ်တၢ်ဖိၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. SAC တဲ အီၤလၢ အသိလုၢ်ယီၣ်လံာ်အုၣ်သးတအိၣ်ဘၣ်ဒီး တဖျိၣ်သိ လုၢ်ယီၣ်ခိၣ်ဖျိၣ်ဘၣ်အဃိ တၢ်ဖိၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤဖိၣ်အီၤဝံၤအ လီၤခဲ ဘၣ်တၢ်ဆၢအီၤဆူ SAC ပၤကီၢ်ရၢၣ်နီၣ်ဂံၢ် (၃) အိၣ်ဖဲတီအူ ဝုန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတဖၣ်လၢ အထံၣ်တၢ်ကဲထီၣ်သးန့ၣ် တဲဘၣ် စီၤပ--- အပါ ဘၣ်ဃးတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂီၢ်အဃိ အပါလဲၤလၢ ပၤကီၢ်ရၢၣ်န့ၣ်လီၤ. SAC ပၤကီၢ်တဲဘၣ် စီၤခ--- လၢအကဘၣ် ဟ့ၣ်စုဒိသိးအဖိခွါတၢ်ကပျၢ်အီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ် ပုၤကဆၢအဖိခွါလၢ န့ၣ်ပုၤတီၤလၢကကဲ SAC သုးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၤခဲ SAC ပၤကီၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီၢ် စီၤပ--- လၢကွီၢ်မ့ၢ် တခါ (တသုးညါ) ဒီးဆၢထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဆူကွီၢ်ဘျီတဖျါလၢ အိၣ်ဖဲတီအူဝုန့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၤခဲ အဝဲသုးဆၢ စီၤပ--- လၢတီ အူဃိာ်န့ၣ်လီၤ. စီၤခ--- ဘၣ်ဟ့ၣ် SAC ပၤကီၢ်စု, ဒီးဘၣ်ဟ့ၣ် စ့ၢ်ကီးဝဲ ကွီၢ်ဘျီပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ဒီး တီအူဃိာ်ပုၤဘၣ် မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ဒိသိး စီၤပ--- ကဘၣ်တၢ်ပျၢ်လီၤကွံာ်အီၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. အဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲ SAC ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်စုခဲလၢန့ၣ် အိၣ်ဝဲ ၇,၀၀၀,၀၀၀ ကွဲးန့ၣ်လီၤ. စီၤခ--- ဘၣ်ဆါလီၤဝဲအဟု ၁၀၀ နၢ်ဒိသိးကဟ့ၣ်လီၤ SAC စုလၢ စီၤပ--- ကဘၣ်တၢ်ပျၢ် လီၤကွံာ်အီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ် ထဲသိးဒီး တနံၣ်ဂီၢ်တၢ်ဟဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဝီဖိအဂၤအဂၤလၢ အဘၣ်ကွၢ်ဆၢမံၤဘၣ် တၢ်အိၣ်သးဒိ သိး စီၤပ--- ဒီး အဟံၣ်ဖိဃီဖိအိၣ်ဝဲအါမးစ့ၢ်ကီး လၢတီအူကီၢ် ရၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. KHRG ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ သဝီ ဖိအစုကတၢ် ၈ ဂၤလၢတီအူကီၢ်ရၢၣ်အပူၤ ဘၣ်ကွၢ်ဆၢမံၤ ဒီး တၢ်အိၣ်သးလၢ အလီၤကံာ်လိာ်သးန့ၣ်လီၤ. SAC ဖိၣ်သဝီဖိ တဖၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်အါမံၤအဖိခိၣ် (အပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်နီၤသိၣ်လုၢ်

ယီၤအလံာ်အုၣ်သးတအိၣ်ဘၣ် မ့တမ့ၢ် သိလ့ၣ်ယီၤအခိၣ်ဖျါၣ် (တအိၣ်ဘၣ်) အယိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၤခံ SAC တဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ် လၢ ဒ်သီးအကဟးထီၣ်ဘၣ်အဂီၢ်ဒီး တကဲဘၣ်သးတဂ့ၢ်အဂီၢ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤစ့န့ၣ်လီၤ.

စီၤလ--- လၢအမ့ၢ် သဝီဖိတဂၤလၢ အအိၣ်ဖဲ ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်အဟီၣ်ကဝီၤတၢ်အိၣ်သးလၢ “ယနီၤဟူလၢ SAC သးဖိတဖၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးဖိၣ်န့ၣ် သဝီဖိပိၣ်ခွါသးစၢ်တဖၣ်လၢ ကထာသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိယီၤဖိတဖၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ SAC စ့လၢကပျါလီၤဝဲသဝီဖိလၢဘၣ်တၢ်ဖိၣ်အီၤတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. တနီၤန့ၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲ ၁၀၀,၀၀၀ ကး ဒီး ၂၀၀,၀၀၀ ကးလီၤ. တနီၤန့ၣ် ဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲ ၁,၀၀၀,၀၀၀ ကး, ၁,၅၀၀,၀၀၀ ကး မ့တမ့ၢ် ၂,၀၀၀,၀၀၀ ကးလီၤ. ဘၣ်တနီၤန့ၣ် ဘၣ်ဟ့ၣ်ဒုးဝဲ ၇,၀၀၀,၀၀၀ ကးလီၤ.”

၃.၄ သးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ - သဝီဖိတဖၣ် အတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးဒီး အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘၣ်တဖၣ်

SAC တၢ်ထၢဆူၣ်သးအယိၣ် သဝီဖိတဖၣ်ဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးအပူၤန့ၣ်လီၤ. တနီၤန့ၣ် တၢ်ဖဲးတၢ်မၤဒီး တၢ်မၤလိမၤဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လီၤမၤကွံာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တနီၤန့ၣ်, အဟံၣ်ဖိယီၤဖိဘၣ်တၢ်ဖိၣ်အီၤဝံၤအလီၤခံ ဘၣ်တၢ်မၤလိမၤဆူၣ်အီၤအယိၣ် တသ့ၣ်ညါလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိၣ်, တၢ်အံၤမၤဘၣ်ဒ်အဝဲသ့ၣ်သးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်မုၢ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိအဂၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢ SAC မ့ၢ်ထၢဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်သးန့ၣ် တၢ်ကမၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ ကမၤအၢမၤသီတၢ်ဒ်သီး SAC သးဖိတဖၣ်လၢ အထီဒါမၤအၢမၤသီအနီၢ်ကစၢ်သဝီဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိအဂၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢ အကသံဖဲအဒုးတၢ်လၢ SAC သးအကျါအဆၢကတီၢ် မ့တမ့ၢ် SAC သးဖိတဖၣ် ကမၤပယွဲးအဝဲသ့ၣ် ဖဲတၢ်ဖိၣ်ဒုးယၢ်အဝဲသ့ၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

က) တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုး - သးသမူအတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ် ဒီး တၢ်မၤအၢမၤသီလၢ ပယီၤသးစ့ပူၤ

သဝီဖိလွံၤဂၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်တအဲၣ်ဒီးကဲ SAC သးဖိတဖၣ်ဘၣ်အယိၣ် တူၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်သ့ၣ်အုးသးအုးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအယိၣ်လဲၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ပျံၤလၢ ပုၤကဆုၢ်အီၤလၢတၢ်မဲၣ်ညါဒ်သီးကတူၢ်သံသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သီခါလီၤလံၤတဂၤလၢအမ့ၢ်က--- လၢသးနံၣ်အိၣ် ၃၁ နံၣ် အိၣ်ဖဲဘျးဒဝဲကီၢ်ရၣ်တဂၤ ဒီး ပျံၤဝဲ SAC သးတၢ်ထၢဆူၣ်သးအယိၣ် လဲၤဃုာ်အိၣ်လၢ ကီၢ်ကီၢ်တဲၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲလၢ “ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ဒုးန့ၣ်ကဲထီၣ်လၢပထံပကီၢ်ပူၤ. တၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်လၢ ထံကီၢ်တဘျီဒီးတဘျီအဘၣ်စၢ်ပုၤမ့ၢ်ဃုာ်ထၢယၢ်ဒီး ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ယကန့ၣ်လီၤလၢသးပူၤ. ခဲအံၤ, တၢ်ဒုးကဲထီၣ်လၢပထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ. လီၤကံဒ်သီးအဝဲသ့ၣ် [SAC] အဲၣ်ဒီးလၢပလဲၤဒီးသံလီၤသးလၢ အ

ဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်လၢတၢ်ဒုးပျံၤ. [...] မတဂၤမၢ် တအဲၣ်ဒီးကဲသးလၢ [SAC] အဂီၢ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ် [SAC] မၤဆူၣ်ပုၤတဖၣ်လၢကကဲအဝဲသ့ၣ်သးဖိတဖၣ်. အယိၣ်န့ၣ်, ပုၤတဖၣ်န့ၣ် တအဲၣ်ဒီးကဲအဝဲသ့ၣ်သးဖိသန့ၣ်က့ ဘၣ်ကဲဝဲဒၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ကဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်သးလံၣ်န့ၣ် ပဘၣ်ဟံၣ်လီၤပသးဒ်ပုၤသံအသီးလီၤ. အယိၣ်, ယတအဲၣ်ဒီးကဲ [SAC] သးဘၣ်.”

သဝီဖိတနီၤ ပာ်ဖျါထီၣ်ဆူ KHRG လၢ ပုၤဆုၢ်သးဖိသီသီလၢ တထီၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိ မ့တမ့ၢ် ထီၣ်တၢ်မၤလိထဲဒၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဖုၣ်ကိာ်တဖၣ်လၢ တၢ်မဲၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိ စီၤရ--- လၢအအိၣ်လၢ အုၤယၢ်ဝဲတၢ်ကီၢ်ခိဒီး လဲၤဃုာ်အိၣ်လၢ ဒူပျံၤယၢ်ကီၢ်ရၣ်ဒ်သီးကဟးဆဲး SAC တၢ်ထၢဆူၣ်သးန့ၣ် တဲဘၣ် KHRG လၢ

“

“ယဆိမိၣ် အဝဲသ့ၣ် [SAC] အသးဖိလၢကံလံ. ယဆိမိၣ် အဝဲသ့ၣ်အသးဖိအိၣ်တက့းဒီး ခဲအံၤအဝဲသ့ၣ် ဘၣ်သဂၢ်ဒုးလိာ်သးဒီးတၢ်ပာ်ဆၢအဖုအါဖုအယိၣ် အဝဲသ့ၣ်သးဖိ တယၢ်ဘၣ်. ယနီၤဟူလၢ ပုၤလၢဘၣ်တၢ်ဃုာ်ထၢအီၤလၢ ကကဲ SAC သးန့ၣ် ပုၤဟ့ၣ်အီၤတၢ်မၤလိထဲသၢသီဒီး ပျံၤလဲၤအဝဲသ့ၣ်လၢ တၢ်မဲၣ်ညါလီၤ.”

လံာ်တၢ်ပာ်ဖျါတဘျီအပူၤ ဖဲလၢယနုၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ်န့ၣ် သဝီဖိတဂၤလၢအအိၣ်လၢ အဘ--- သဝီ, ဒ်သီ (ဒုလိၣ်) ကရူာ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ထၢဆူၣ်အီၤ ဒ်သီးကကဲ SAC သးဖိတဂၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤဆုၢ်အီၤလၢ တၢ်မဲၣ်ညါဝံၤအလီၤခံအသံလၢတၢ်ဒုးပျံၤန့ၣ်လီၤ. အဒီးန့ၣ်ဘၣ် ဂံၢ်ခိၣ်ထံးသးတၢ်မၤလိ ထဲဒၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဖုးကီး (၁ လၢ တုၤ ၃ လၢဃုာ်ဃုာ်) ဒီးပုၤဆုၢ်အီၤလၢတၢ်မဲၣ်ညါဝံၤအလီၤခံ သံလၢတၢ်ဒုးပျံၤန့ၣ်လီၤ.

တမ့ၢ်ထဲလၢ သဝီဖိပိၣ်ခွါတဖၣ်ဘၣ်, ပိာ်မုၢ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီးပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲအတၢ်ပျံၤ SAC သးဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပျံၤ SAC သးအတၢ်ထၢဆူၣ်သးန့ၣ် ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီး တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဃး သွံၣ်ထံးမုၢ်ခွါအတၢ်မၤပယွဲးလၢ ပယီၤသးမၤဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢဖုၤတြုၤအါရံၤ ၂၀ သီ, ၂၀၂၅ နံၣ်န့ၣ် သးစၢ်မုၢ်ဖိတဂၤလၢ အအိၣ်ဖဲကီးတရံးဝုၢ်, ကီးတရံးကီၢ်ဆၣ်, ဒူပျံၤယၢ်ကီၢ်ရၣ်န့ၣ် အပျံၤ SAC တၢ်ထၢဆူၣ်သးအယိၣ် အလဲၤဃုာ်အိၣ်လၢ ကီၢ်ကီၢ်တဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အတဲဘၣ် KHRG လၢ “အခိၣ်ထံးခါန့ၣ် အဝဲသ့ၣ် [SAC] တဲဝဲလၢ ကဃုာ်ထၢထဲဒၣ်ပိာ်ခွါလီၤ. အယိၣ်န့ၣ် ယတဘၣ်ယိၣ်တၢ်ဒ်ဒ်ဒ်ဘၣ်. လၢခံ [လၢယနုၤအါရံၤ ၂၀၂၅ နံၣ်] န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဃုာ်ထၢပိာ်မုၢ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး. အယိၣ် ယတူၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတအိၣ်နီတစဲးလၢဘၣ်. [...] ဖဲ

ယၤန့ၣ်ဟူၣ်ကၢသိၣ်လၢဝံၣ်ပူၤ ဖဲယၤမံၤမုၢ်န့ၣ်အဆၢကတိၢ်န့ၣ် ယ
ပျံၤတၢ်. ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ်န့ၣ် ယဘၣ်ယိၣ်ဒီးပျံၤလၢအဝဲသ့ၣ်
[SAC] ကဟဲလၢယဟံၣ်ဒီးကွၢ်ကိၤယၤလၢ ကကဲသးအဂီၢ်လီၤ.
ယမံၤတန့ၢ်ဘၣ် တဘျုးန့ၣ်ညါ. အဃိ, လီၤခံကတၢ် ယဆၢတဲာ်
လီၤယသးလၢ ကဟဲလၢယဟံၣ်ကိၤ ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ်န့ၣ် ယပျံၤ
လၢ ပုၤကထာယၤသးအဃိ. [...] ယမုၢ်န့ၣ်လီၤလၢ SAC အကျါ
န့ၣ် ယကဘၣ်ဒိကန့ၣ် တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဲယၤခဲလၢ. တၢ်ဘျုး
န့ၣ်အိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အစုပူၤလီၤ. အဒိ အဝဲသ့ၣ်မုၢ်မၤ ယလဲၤ
လၢ တၢ်ဒုးပျံၤန့ၣ် ယတအဲၣ်ဒီးလဲၤဘၣ်သန့ကွၢ် ယကဘၣ်
လဲၤ. ယမုၢ်ဘၣ်လဲၤလၢ တၢ်ဒုးပျံၤန့ၣ် ယကသံ. [...] ယဘၣ်
ယိၣ်လၢ ယကတူၢ်ဘၣ် သ့ၣ်ထံးမုၢ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢ
သးကျါ. ယပျံၤလၢအဝဲသ့ၣ် [SAC] ကဖီဆူၣ်ယၤလီၤ. [...]"

ခ) တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ခါဆူညါအဂီၢ်လီၤမၤကွံာ်ဝဲ

သဝီဖိအါဂၤပျံၤဝဲဒၣ် SAC တၢ်ထၢဆူၣ်သးအဃိ ဘၣ်ပာ်ပတုၣ်
ကွံာ်အတၢ်ဖိးတၢ်မၤဒီး တၢ်မၤလိမၤဒီးလၢဝံၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ
ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီး တၢ်မုၢ်လၢါခါဆူညါ
အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖုၣ်စိမိၤကွံာ်ဝဲ သးန့ၣ်အိၣ် ၂၄ န့ၣ်လၢအမံၤ မ့ၢ် စီၤ
ဒ--- အိၣ်ဟဲခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ လၢ ယ--- သဝီ, တီၤတံၤကရူာ်, ဝီၤ
ရဲၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ဒူပျံၤယာ်ကီၢ်ရဲၣ်ဒီး ပျံၤ SAC သးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်
တၢ်ထၢဆူၣ်သးတၢ်ဘျုးအဃိ ကွၢ်ယၤလၢအသဝီန့ၣ်လီၤ. အဝဲ
ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ “သဝီဖိလၢအမၤတၢ်ဒီး မၤလိတၢ်လၢ ဝံၣ်ပူၤတ
ဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဘိးဘၣ်ရဲၣ်လီၤ တၢ်ထၢသးတၢ်ဘျုးဝံၣ်အလီၢ်ခံ အဝဲ
သ့ၣ်ဟဲကွၢ်အိၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်သဝီပူၤလီၤ.” အူဆ--- လၢအမုၢ်
လီၤကဝီၤဆူၣ်ချ့ပုၤမၤစၢၤတၢ်လၢ အအိၣ်စ့ၢ်ကိၤဖဲ ယ--- သဝီ
တဲဘၣ် KHRG လၢ “မိၤပၤလၢအဆၢအဝဲသ့ၣ်အဖိလၢ ကွံာ်အိၣ်ဖဲ
ဖၣ်အၣ်, မိၤလဲမ့ၢ်ဒီး မ့ၢ်ဒီးတၢ်ဖၣ် ဘၣ်ယိၣ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်
အဖိအဂီၢ်ဒိၣ်မး. [...] မိၤပၤတဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်ယိၣ်န့ၣ်တၢ်လၢအဖိတ
ဖၣ်လၢလဲၤထီၣ်ကွံာ်လၢဝံၣ်ပူၤအဂီၢ်လီၤ. ဒီးလဲၤကွံာ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဒု
အဝဲသ့ၣ်မိၤပၤတဖၣ် ဘၣ်ယိၣ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဒိၣ်မးလီၤ.”

သဝီဖိသ့ၣ်ဘိၣ်သးစၢ်တဖၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ခိၣ်ဖျါလၢတၢ်သဘံၣ်
သဘုးဒီး တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘျုးအံၤအဃိ တူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢ အဝဲ
သ့ၣ် ခါဆူညါလီၤမၤကွံာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသးန့ၣ်အိၣ် ၃၂ န့ၣ်
တဂၤလၢတၢ်ကြဲၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရဲၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ
“ထံၣ်ကီၢ်ဂီၢ် တၢ်ဂီၢ်ကီၢ်အဃိ ပတအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အါအါ
လၢ ပကဆဲးမၤလိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဘၣ်. တၢ်မုၢ်မၤဆူၣ်ပုၤ
လၢ ကကဲ SAC သးဒု တၢ်အံၤကနးဒိၣ်ထီၣ်. ယတူၢ်ဘၣ်လၢ ပ
ခါဆူညါကလီၤမၤကွံာ်ဝဲလီၤ.” သဝီဖိသးန့ၣ်အိၣ် ၂၃ န့ၣ်တဂၤ
အိၣ်လၢကိၤတရံးကီၢ်ဆၣ်, ဒူပျံၤယာ်ကီၢ်ရဲၣ်ဒီး လဲၤမၤတၢ်လၢ
ကီၢ်ကွံာ်တဲာ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ “ယမုၢ်ကဲထီၣ်အဝဲသ့ၣ် [SAC]
သးန့ၣ် ယလဲၤမၤတၢ်လၢဘီကိၤ ဒိသးယကဆိၣ်ထွဲယဟံၣ်ဖိ
ဃီဖိအိၣ်လၢယသဝီတသ့လၢဘၣ်. ယသ့ၣ်ညါလၢ ယမုၢ်ကဲ
ပယီၤသးဒု ယတၢ်အိၣ်မူကကတၢ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်, ခါဆူညါ

လၢယကီၢ်တအိၣ်ဘၣ်.”

ဂ) သဝီဖိတဖၣ် အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘိ

သဝီဖိတဖၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်တအဲၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤကဲ ပ
ယီၤသးဘၣ်အဃိ တူၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်သ့ၣ်အးသးအးဘၣ်ဃးဒီး
SAC တၢ်ထၢဆူၣ်သးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ပာ်ဝဲဒၣ်လၢ SAC
ထီၣ်ဒါမၤအမၤသီ ဒူဖိသဝီဖိကမုၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖုၣ်စိမိၤကွံာ်ဝဲ
လၢအမုၢ် စီၤဃ--- အိၣ်လၢ တီၤအူဝံၣ်, တီၤအူကီၢ်ရဲၣ်ဒီး န့ၣ်လီၤ
လၢ CDM န့ၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ “ယတူၢ်ဘၣ်လၢ SAC သးဒု
အိၣ်ထီၣ် တၢ်ထၢသးသဲးတၢ်ဘျုးဒိအံၤ တဂၤလၢပကီၢ်နီတမံၤ
ဘၣ်. ယသ့ၣ်ညါလၢ ထံၣ်ကီၢ်အဂၤတဖၣ်ထၢသးစ့ၢ်ကိၤလီၤ. ဘၣ်
ဆၣ် ယဆိမိၣ်လၢ တၢ်အံၤမုၢ်ဒိသးကဒိသဒါလီၤပပုၤကလုာ် ဒီး
ပထံကီၢ်လီၤ. သန့ကွၢ် လၢပထံပကီၢ်ဒု ပမုၢ်န့ၣ်လီၤကဲသးန့ၣ်
ပုၤကမၤပုၤလၢ ပကမၤဆူးမၤဆါ ပပုၤကလုာ်လီၤ. အဃိန့ၣ်,
ပုၤသးစၢ်အါဒိအါဂၤဒီး ယၤစ့ၢ်ကိၤ ပတအဲၣ်ဒီးတူၢ်လိာ်တၢ်အိၣ်
သးဝဲအံၤဘၣ်. [...] ယမုၢ်န့ၣ်လီၤလၢအကျါဒု တၢ်ကဟ့ၣ်ယၤ
တၢ်ကလုာ်ဒိသး SAC သးဖိအဂၤတဖၣ်မၤဝဲလီၤ. အဒိ အဝဲသ့ၣ်
မၤအမၤနးပုၤကညီ. အဝဲသ့ၣ်မၤဆူးမၤဆါပုၤကညီလၢကျဲအါ
ဘိလီၤ. [...] ယပျံၤလၢ ယကကဲဘၣ် SAC သးဖိတဂၤလီၤ.
တကးဒီးဘၣ် ပမုၢ်ကဲထီၣ်အဝဲသ့ၣ်သးဖိဒု ပသးသမူတၢ်အုၣ်
ကီၢ်လၢ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်စ့ၢ်ကိၤ အတအိၣ်ဘၣ်. တၢ်မၤသံ
ပုၤသ့ကိၤဆၢကတိၢ်ဒီးဒီး ပဟံၣ်ဖိဃီဖိကဘၣ်ကီဘၣ်ခဲလီၤ.”

ဒိန့ၣ်အသး သဝီဖိတဂၤလၢအမုၢ် စီၤဃ--- အိၣ်လၢ ဒိၣ်ဖါခိၣ်
ကီၢ်ဆၣ်, တီၤအူကီၢ်ရဲၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ “ပုၤသးစၢ်အိၣ်လၢကီၢ်
ပယီၤပုၤတဖၣ်န့ၣ် တအဲၣ်ဒီးကဲ SAC အသးဘၣ်. ဘၣ်မနုၤအ
ဃိလဲၣ်န့ၣ်, SAC သးဟံးန့ၣ်ဆူၣ်ထံၣ်ကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤအဃိ
လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤအမၤနးဒီး မၤသံပုၤကညီ. SAC သးဖိတဖၣ်
န့ၣ် ဘၣ်တၢ်မၤန့ၣ်ဆူၣ်အီၤလၢကသုကသံမူဘျီး ဒိသးကလဲၤ
လၢတၢ်ဒုးပျံၤအဂီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် [SAC သးဖိတဖၣ်] ဃုာ်သဝီဖိ
တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီး ဒွဲၣ်အူထီၣ်ပုၤဟံၣ်တဖၣ်လီၤ. ပုၤသးစၢ်တဖၣ်
န့ၣ် ပာ်ပနီၣ် SAC သးလၢအအါ ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ်န့ၣ်, အဝဲ
သ့ၣ်မၤတၢ်ဒိသးဒီး ပုၤမၤအမၤသီတၢ်တဖၣ်အသးလီၤ. လၢတၢ်
အံၤအဃိ ပုၤသးစၢ်တဖၣ်လဲၤကွံာ်အိၣ်လၢထံၣ်ကီၢ်အဂၤလီၤ. တ
နီၤနီၤန့ၣ် ကွံာ်ပုၤဖျဲးအသးလၢတၢ်လီၤအဂၤလၢကဃုတၢ်မၤအ
ဂီၢ်လီၤ. တနီၤန့ၣ်န့ၣ်လီၤလၢ တၢ်ပာ်ဆၢကရူာ်လီၤ.”

သဝီဖိတဂၤလၢ အမုၢ် နီၢ်တ--- အိၣ်လၢ အဖ--- သဝီ, အဘူး
ဒီး ပသံၣ်ဝံၣ်, အူယၤဝတံၤကီၢ်ခိၣ်ဒီး လဲၤယုာ်အိၣ်လၢ ဒူပျံၤယာ်
ကီၢ်ရဲၣ်ဃုာ်ဒီးအဝၤန့ၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ

“ပယီၤသးတဲဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်ကထာသးလၢ ပုၤပိာ်

ခါသးန့ၣ်အိၣ် ၁၆ ဒီး ၆၀ အဘၣ်စၢၤကိးဂၤဒဲးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သးထၢအါထီၣ်သး ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်သးဖိတအိၣ်အါအါလၢဘၣ်. [...] သဝီဖိတဖၣ်န့ၣ်တအဲၣ်ဒီးကဲ ပယီၤသးဘၣ်. ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ်န့ၣ် ပယီၤသးတဖၣ်မၤအဝဲသ့ၣ် တၢ်လၢအတအဲၣ်ဒီးမၤအဃိလီၤ. မ့ၢ်လၢပယီၤသးတဖၣ် မၤသံပပုၤကလုာ် မၤအၢမၤနးပပုၤကလုာ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်မၤနးပပုၤကလုာ်လီၤ.”

လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤတဖၣ်အဃိ နီၣ်တ--- ဒီးအဝၢဃုာ်အိၣ် ဒ်သးကဟးဆွဲး SAC တၢ်ထၢဆူၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

၄. တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဒီး သဲစးတၢ်ပံာ်ထံနီၤဖး - SAC တၢ်ထၢဆူၣ်လၢကိၢ်ပယီၤပူၤ

SAC သူတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးဒီး ကမျၢၢ်တၢ်ကဲသးတၢ်ဘျၢ ဒ်သးဒီးအနီၣ်ဂံၢ်ကအါထီၣ်အဂီၢ်ဒီး ကပၤဆုၢ်ဝဲသဝီဖိအိၣ်လၢကိၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထၢဆူၣ်သးအံၤ တမ့ၢ်သဝီဖိတဖၣ်အတၢ်ဘၣ်သးဘၣ်အဃိ ဒုးအိၣ်ထီၣ် အဝဲသ့ၣ်နီၣ်ခိၣ်သးတၢ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ် လၢယနုၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ် တုၤလၢ လၢဖျၢၤတြုၤအါရံၤ ၂၀၂၅ နံၣ်န့ၣ် KHRG ဒီးန့ၣ်ဘၣ် လံာ်ပာ်ဖျါ (၃၇) ဘၣ်ဘၣ်ဃး SAC တၢ်ထၢဆူၣ်သးအတၢ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံး လၢကိၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးဒီး သဝီဖိအစ့ၤကတၢ် (၂၁၄) ဂၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ထၢဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ ကကဲ SAC သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိအါဂၤလၢ ဘၣ်တၢ်ထၢဆူၣ်သးတဖၣ် အတၢ်အိၣ်သး ဒီးအိၣ်တၢ်လီၢ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်တသ့ၣ်ညါအီၤဘၣ်အဃိ ကဲထီၣ်တၢ်သ့ၣ်အုးသးအုးလၢ အဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်ဖိဃီဖိအဂီၢ် ထီၣ်ဘိတပယုာ် ဃီန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢအအိၣ်ကိၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤတဖၣ် တအဲၣ်ဒီးကဲ SAC သးဘၣ်ဒီး ပာ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲအတၢ်ထံၣ်လၢ SAC သးမ့ၢ်သးတဖၣ်လၢ မၤဘၣ်ဒ်ထီၣ်ဒါကမျၢၢ်ဖိဆူၣ်မဲာ်ကဲမဲာ်အဃိန့ၣ်လီၤ. သဝီသးပုၤတဖၣ်လၢ တၢ်ပၤကျဲၣ်ကျိဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ် အါစုအါဘျီန့ၣ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢ ကလူၤထွဲ SAC သးတၢ်ကလုာ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထၢဆူၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဃုာ်အိၣ်ကမ့ၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲကျိၤကျဲၣ်ညါနီၣ်တခါလၢ သဝီဖိတဖၣ်သူအီၤ ဒ်သးကဟးဆွဲး SAC သးတၢ်ထၢဆူၣ်သးန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိအါဂၤဃုာ်အိၣ်လၢ KNU တၢ်ပၤဖိလံာ်သဝီဖိတဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ဃုာ်အိၣ်ဆူၣ်ကိၢ်ကျိာ်တဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိတဖၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်လုာ်အိၣ်နီၣ်ခိၣ်သးသမူ တၢ်တၢ်တဖၣ် မ့ၢ်လၢတၢ်ပျံၤ SAC တၢ်ထၢဆူၣ်သးအံၤ ကဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢ ကဟးထီၣ်ဟးလီၤ, ကမၤလိမၤဒီး ဒီးကဖဲးတၢ်မၤတၢ်အဃိန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတနီၤန့ၣ် ဒ်သးအသုတပာ်ဃုာ်လၢ တၢ်ထၢဆူၣ်သးတဂ့ၢ်အဂီၢ် တၢ်ဃုာ်ဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်စုအါအါဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပိာ်ခွါတဖၣ်,

လီၤဆီဒ်တၢ် သ့ၣ်ဘိၣ်သးစၢ်တဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဒိၣ်မးလၢ SAC သးအတၢ်ထၢဆူၣ်သးအံၤအဃိ သဝီဖိသ့ၣ်ဘိၣ်သးစၢ်တဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်ဟးထီၣ်လၢအဟံၣ်အဃိတုၤဒ်လဲာ်အထံအကီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထၢဆူၣ်သးန့ၣ် တၢ်ထံၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်အရံၤဒိၣ်တခါလၢ ကဒီသဒၢထံကီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သနာ်က့, တယံာ်တမိာ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ဘျီဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တၢ်ဘျၢသဲစး တၢ်တဲသကိးအပူၤ ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်ထၢဆူၣ်သးန့ၣ် တၢ်လၢအမၤကမၤပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်န့ၣ်လီၤ. ဘီမုၢ်စၢ်ဖျိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်ကမံးတံာ် ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢ International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) အဆၢဖိ (၁၈) လၢအဟ့ၣ်ပုၤကညီ “တၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမး, တၢ်စူၢ်တၢ်နာ်ဒီး တၢ်ဘျီတၢ်ဘါသဘျီ” န့ၣ်, ဘၣ်တၢ်နာ်ပာ်အီၤသ့ၣ်လၢ ဟ့ၣ်လီၤပုၤကညီတဖၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် ဒ်ပုၤဂ့ၢ်လိာ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါနီၣ်ပာ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိအိၣ်လၢ ကိၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးပူၤတဖၣ်န့ၣ် တဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်သဘျီလၢ ကဂ့ၢ်လိာ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ထၢဆူၣ်သးလၢတၢ်သ့ၣ်ညါနီၣ်ပာ်ဒ်ဝဲန့ၣ်ဘၣ်အဃိ ပုၤအါဂၤန့ၣ် SAC သးထၢဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢကကဲသးအဂီၢ်ဒီး က့ၤကိးအီၤန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်သးဒုဒီလၢ SAC သးအတၢ်ပညိာ်ဒီးတၢ်ပာ်ပနီၣ်အီၤ ဘၣ်ဃးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ထၢဆူၣ်သးတၢ်ဘျၢဒီးသမၢဝဲတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဒီသဒၢထံကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

SAC သးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤအပူၤ ပာ်ဃုာ်ဝဲတၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မုၢ်လၢထံဂုၤကီၢ်ဂၤပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ပာ်ရၢၢ်ပာ်စၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဆူၣ်သဝီဖိလၢ ကမၤအၢမၤသီတၢ် ဒီး ပာ်ဃုာ်ပာ်ဂီၢ်လၢတၢ်ဒုးပူၤလၢ အဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ဒါဝဲန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် “တၢ်သ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိးလၢနီၣ်ကစၢ်သးသ့ၣ်လၢ ကပီၤအဂီၢ်ဒီး လီၤဆီဒ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မဲာ်ဆုးဒီး တၢ်ရံၤလိာ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်လၢကပီၤဘၣ်” န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤထီၣ်ဒါစ့ၢ်ကိး ၁၉၄၉ Geneva လံာ်ဃံာ်ဃာ် ၄ ဘၣ်လၢအမ့ၢ် အဆၢခိၣ်သ့ၣ် ၃ (၁) (ဂ) န့ၣ်လီၤ.

ဟီၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ဘျီဟီၣ်ခိၣ်မၤတၢ်တၢ်ကရၢကရီ (ILO) တၢ်မၤဆူၣ်လံာ်တၢ်အာ်လီၤအီၤလီၤ (၁၉၃၀) အပူၤ တၢ်ထုးထီၣ် ဘၣ်ဃးတၢ်ကဘၣ်ကဲသးတၢ်ဘျၢသဲစးလၢ ‘တၢ်မၤဆူၣ်’ အခီပညီပူၤန့ၣ်လီၤ. သနာ်က့ တၢ်အုၣ်အသးအိၣ်ဝဲလၢ တချုးတၢ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤ ဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ကဲသးတၢ်ဘျၢသဲစးဖဲ လၢဖျၢၤတြုၤအါရံၤ ၂၀၂၄ နံၣ် ဒီး လၢအုၣ်ဖျၢၤ ၂၀၂၄ နံၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ် SAC သးထၢဆူၣ်သး အိၣ်ဝဲတဘျုးလၢလံာ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢသဝီဖိတဖၣ်တူၢ်ဘၣ်နီၣ်ခိၣ်တၢ်မၤအၢမၤသီတၢ်မၤပျံၤဒ် တၢ်မၤဆူၣ်တခါအသိးအဃိ ဖဲ SAC သးဖိတဖၣ် ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ကလုာ်လၢ ကဘၣ်ကဲသးန့ၣ်သဝီဖိတဖၣ်န့ၣ်အါဒ်တက့ၢ် အတၢ်ဃုာ်ထၢတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ ILO တၢ်ဃီထံသမံသမိးခီမ့ၢ်ရှၢၣ် ၂၀၂၃ နံၣ်အလံာ်ပာ်ဖျါအပူၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ “တၢ်သဘၣ်သဘၣ်

အတိတ်ပျာ့ ပယျာ၊ သုးဆဲးသူဝဲ တၢ်မၤဆူၣ်အကၢ်အဂီၢ်အကလုာ်
ကလုာ်” ဒ်သိးတၢ်မၤယိာ်န့ၣ်ဆူၣ်တၢ် ဒီး တၢ်သူပုၤကညိဒ်က
တီၢ်ဒိသဒါအသိးန့ၣ်လီၤ.

SAC တလူပိုင်မလိပ်ထွဲ တာ်သိင်တာ်သီအိင်လါ ကမျာ်တာ်ကဲ
သုးတာ်ဘျာ်ပူၤန့ၣ်ဘၣ်. တာ်ဘျာ်အကူၣ် (၂) (ခ) န့ၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်
ဝဲပုၤလါအတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးလါကဘၣ်ကဲသုးတဖၣ်န့ၣ် “က
ဘၣ်မ့ၢ်ဝဲ ထံဖိကီၢ်ဖိပိာ်ခွါလါသးနံၣ်အိၣ် ၁၈ နံၣ်ဒီး ၃၅ နံၣ်အ
ဘၣ်စၢၤ မ့တမ့ၢ် ထံဖိကီၢ်ဖိပိာ်ခွါလါ အအိၣ်ဒီးတာ်သုးတာ်ဘၣ်
လီၤဆီလါ အသးနံၣ်အိၣ် ၁၈ နံၣ်ဒီး ၄၅ နံၣ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်
လီၤ.” သန့က့, ဒ်လံာ်တာ်ပာ်ဖျါတဘျီအံၤအပူၤ KHRG ဒီး
န့ၢ်ဘၣ်တာ်အုၣ်သးလါအမ့ၢ် ကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤ
SAC ထၢန့ၢ်ဆူၣ်သဝီဖိသးနံၣ် အိၣ်အါန့ၢ်ဒီး ၄၅ နံၣ်လါ အတ
အိၣ်ဒီး “တာ်သုးတာ်ဘၣ်လီၤဆီ” ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လါန့ၢ်အ
မဲာ်ညါ SAC တသ့ဝဲတာ်ပာ်ထံ က့ၤကွၢ်က့ၤ အဝဲသ့ၣ်တာ်ထၢသုး
အကျိအကျဲလါဘၣ်တာ်ပာ်ဖျါထီၣ်န့ၢ်အီၤလါ ကမျာ်တာ်ကဲသုး
တာ်ဘျာ်အပူၤန့ၣ်ဘၣ်လီၤ. သဝီဖိတဖၣ်ဘုး SAC သုးတာ်ထၢ
သုးတာ်ဖးလါဝံၤတဘျီဃီန့ၣ် လီၤခါၣ်သးတာ်ကွဲးလီၤပာ်လီၤ
ကရၢ တာ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆး မ့တမ့ၢ် ပတံဃုကညးတအိၣ်ဘၣ်ဒီး
ဘၣ်တာ်ဃုထၢထီၣ်အဝဲသ့ၣ်လါ ကကဲသုးတဘျီဃီန့ၣ်လီၤ
တကးဒီးဘၣ်အမဲာ်ညါ တာ်အုၣ်သးလါ KHRG ဒီးန့ၢ်ဘၣ် ပာ်
ဖျါထီၣ်ဝဲလါ SAC သုးဖိတဖၣ် မၤအါမၤနးဒီး ခးသံသဝီဖိလါ
အဂ့ၢ်လီာ်လါ ကလူၤပိုင်ထွဲအဝဲသ့ၣ်တာ်ထၢသုးတာ်ကလုာ်တ
ဖၣ်လါ အမၤဘၣ်ဒ်ဒုပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲယာ်ခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိ
အါဂၤ ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလါ SAC သုးဖိတဖၣ် မၤအါမၤသီအဝဲသ့ၣ်
ဒီး ရ့အဝဲသ့ၣ်လါအတလီၤကူလီၤပုၤကညီ ဖဲတာ်ထၢသုးအ
ဆါကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

UNHCR အလံာ်စီာ်စုအပူာ်ပာ်ဖျါထီာ်ဝဲ “သုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ ပုၤတဂၤတအဲာ်ဒီးမၤဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဘၣ်, ထီဒါဝဲဒၣ် ပုၤဟီာ်ခိာ်ဖိတၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်ဘျါခိာ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ ထံဂ့ၤကီာ်ဂၤပာ်ရၢာ်ပာ်စၢ်အီၤ, တၢ်ဃုာ်ကဲသုး မ့တမ့ၢ် တၢ်ဃုာ်ပူၤဖျးသးအဂီၢ် တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်အီၤ ဒ်အမ့ၢ် တၢ်မၤအမၤနးန့ၣ်လီၤ.” အဃိ, ပုၤတဂၤမ့ၢ်ဃုာ်ဖျး မ့တမ့ၢ် ဃုာ်ပူၤဖျးသးဝံၤအလီၢ်ခံ ဃုထီာ်လၢကကဲထီာ်ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲအဂီၢ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီး ကီာ်ပယီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်ဟ့ၣ်ဖးတဖၣ်

ဆူထံဂုဏ်ဂါယ ပုဉ်မူဘဉ်ဒါ၊ ကရုဿဘျ (NGOs) ဒီး လီၤ
ကစီပုဉ်မူဘဉ်ဒါ၊ ထံလီၤကီၢ်ပူဒီး ထံဂုဏ်ဂါယဒိပ်ပပုၢ်
တဖၣ်အအိၣ် -

- သမ္မတကွပ် SAC အတော်ဒူးအိပ်ထိပ် ၂၀၁၀ နံနံကမျှော်တံ
ထာသူးတံဘျာဒီး လိပ်ဖျါထိပ် အဝဲသွပ်တံထာဆူပ်သူး
အါအါဂီဂီဖဲကီပယီမုၢ်ထိပ်ကလံထံးအပူန့ၣ်တက့ၢ်.
- သွပ်ညါပပ်ပနီၣ် SAC လၢ အမ့ၢ်ပုၤမၤကမၢ်တံခိၣ်သွပ်
လၢအဒူးအိပ်ထိပ် တကီၢ်ခါပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယံ တံဂ့ၢ်
ကီလၢ ကီပယီအပူဒီး ပတုၣ်ကွံတံတူၢ်လိပ်ပပ်ပနီၣ်
အီၤဒ် အမ့ၢ်ပုၤတဖုလၢအဖိမံဒီးသဲးတံဘျာန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟးဆွဲး တံပပ်ဖိၣ်မၤသကိးလၢ သူး, မုၢ်ကျါဝဲကွံ မ့တ
မ့ၢ် တံတိစၢမၤစၢပုၤဂ့ၢ်ဝီတခါလံလံလၢ အကဲထိပ်
တံမၤစၢလၢ ကဆဲးဒူးအိပ်ထိပ်အဝဲသွပ်တံမၤဘၣ်ဒိ
ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယံ ဆူၣ်မံကံမံလၢကမျှော်တဖုအ
ဖိခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟ့ၣ်သဆၣ်ထိပ် ထံကီၢ်အအိၣ်ဘူးတဖုလၢ ကမၤလီၤ
တံဒ်သိး အဝဲသွပ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖု အသုတ
တြီပုၤလၢအဟဲခိကီၢ်ဆၢန့ၣ်လီၤဃုၢ်အိၣ်ကဒုတဂ့ၢ်အဂီၢ်
ဒီး ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအဝဲသွပ်လၢကမၤသကိးတံဒီး ကီၢ်
ဆၢတံကရၢကရိလၢ ကမၤဂ့ၢ်ထိပ်တံဆိၣ်ထွဲမၤစၢဒီး
တံဟ့ၣ်တံဒိသဒါလၢ ပုၤဃုတံအိၣ်ကဒုတဖုဂီၢ်န့ၣ်
တက့ၢ်.
- မၤအါထိပ် တံဟ့ၣ်တံဆိၣ်ထွဲမၤစၢဆူ ပုၤလၢအပျံ
SAC တံထာဆူပ်သူးအဃိ ဃုတံဒိသဒါဒီး တံအိၣ်က
ဒုလၢ KNU ဟီၣ်ကဝီတဖုတက့ၢ်.

